

XXXII

3

1965

Duhovno
Življenje

la vida espiritual

*Nova Štifta pri Ribnici na Dolenjskem —
znana Marijina božja pot*

Narodni jezik v liturgiji

V človekovi naravi je težnja, po kateri se dogajanja v naši duševnosti, to so naše misli in čustva, hočejo javljati tudi na zunaj. Zlasti važen tak zunanji izraz naše duševnosti je naš jezik, naša govornica.

Seveda to velja predvsem za materin jezik, ki je najbolj zrašččen z našo osebnostjo. To je navadno le en jezik in potem drugi jeziki, ki jih kdo še govori, naši duševnosti niso tako blizu in neposredni.

Tako je narodni jezik — ali materin jezik glede na posameznika — velikega pomena tudi v izražanju našega verskega doživljanja, kot izraz našega odnosa do Boga. Kaj pomeni človeku izraz hvaležnosti Bogu, prisrčna prošnja ali kesanje, iskrena izpoved vere, upanja in ljubezni do Boga, kaj goreča jutranja ali večerna molitev itd., ve vsak iz svojega lastnega izkustva in pač more vedeti le tako. A vse to ima v našem srcu pristno ceno in svoj pravi izraz le v materinem, narodnem jeziku.

Tudi v javnem bogočastju krščanske liturgije, tj. pri sv. maši in pri delitvi ter prejemanju zakramentov, so v početku uporabljali domač, narodni jezik, ki ga je ljudstvo dobro razumelo in govorilo. Tako je uradno cerkveno bogočastje bilo v večji meri tudi osebno doumeto in doživeto bogočastje. Prvi kristjani v Palestini so tako uporabljali v liturgiji svoj aramejski jezik. Ostanek in spomin na to je še danes v naši liturgiji vedno uporabljana besedica pritrditve „amen“. Potem je bila krščanska liturgija v grškem kulturnem območju v grškem jeziku. Tudi na to nas še danes pri maši spominja grški vzklik: *Kyrie eleison, Christe eleison*. Pozneje je s kulturnim in političnim vplivom latinskega sveta v naši liturgiji prevladal latinski jezik. To pa je ostalo na Zahodu skozi dolga stoletja, tudi ko ljudstvo latinščine že davno ni več razumelo, v glavnem do danes.

Poleg splošne težnje po ohranjanju tradicije, ki jo opazamo pri verstvih, so bili za to vztrajanje pri latinščini v liturgiji še drugi, bolj ali manj trdni razlogi. Latinščina je namreč bila še dolgo v Srednji vek kulturni jezik zahodne

Evrope in je kulturno družila evropske narode, ki so po njej prejeli in si oblikovali svojo kulturo. Tako je bila raba latinščine izraz kulturne in verske enotnosti teh dežel. — V tem jeziku je bil jasno izdelan in izražen nauk Cerkve in je bilo v njem poročilo nepokvarjenega pravega verskega nauka. — Verniki sicer kmalu niso več razumeli liturgičnega latinskega jezika, a glavni sad liturgije, sv. maše in zakramentov, od tega ni odvisen, kar je teologija ob tem še posebej ugotavljala in nauk o tem izdelala (opus operatum in opus quasi operatum).

Dejstvo pa je, da je bogastvo in lepota liturgične molitve vernikom zaradi nerazumljivega jezika v veliki meri ostala tuja in niso prejeli koristi, ki bi jo sicer mogli. Vedno bolj je postajalo nerazumljivo, zakaj imeti liturgijo v jeziku, ki ga verniki ne razumejo, ko v početku vendar ni bilo tako.

Protestantizem je v svojem nastopu med drugimi reformami zahteval tudi narodni jezik v bogočastju namesto latinščine. A nesreča je bila, da je to zahtevo združeval s svojimi verskimi zmotami, zaradi česar je tridentinski koncil pred 400 leti obenem z zmotami odklonil tudi to zahtevo in vztrajal pri latinščini kot liturgičnem jeziku latinske Cerkve.

Danes vedno bolj odpadajo razlogi za dosledno latinsko liturgijo in se uveljavlja drug vidik v tem vprašanju: velika duhovna korist, ki jo more prinesiti narodni jezik v liturgiji. Liturgična molitev bo tako postala, ko jo bodo verniki razumeli, res njihova osebna molitev, ki jih bo tudi versko izobraževala, jih vzgajala, jim prevzemala srca in jih učinkoviteje dvigala k Bogu. To je, kot navadno pravimo, pastoralni ali dušnopastirski pomen narodnega jezika v liturgiji.

Živimo v zgodovinskem času velikih sprememb in preobrazb, ne le na svetnem, ampak prav tako tudi na verskem področju. Potrebam novih časov hočejo odgovorjati velike obnove sedanjega II. vatikanskega koncila. Prva njegova reformna konstitucija se nanaša prav na liturgijo, kjer uvaja zgodovinsko novost: poleg dosedanje latinščine v veliki meri rabo tudi narodnega jezika v liturgiji (bilinguizem). Del teh reform se bo začel izvajati prav sedaj, 7. marca t. l. Koncil razume, da je prišel čas za to in da bodo verniki imeli od tega veliko duhovno korist.

Predajmo se s srcem molitvi Cerkve v liturgiji, ko jo bomo odslej bolj razumeli v domačem jeziku, da nas bodo zakladi liturgije vedno bolj duhovno bogatili.

F. G.

Tretje zasedanje II. vaticanskega zbor

(Od 14. sept. do 21. nov. 1964)

Sveta prireditev Cerkve, koncil, je tudi v 3. zasedanju pokazala moč. Sv. Duha in ljubezen Cerkve do vernikov in končno do vsega človeštva. V živih in skrbnih razgovorih so koncilski očetje pod papeževim vodstvom posvetili veliko skrb življenju Cerkve in sveta sploh. To zasedanje je rodilo dosti sadov, dasi ne vsega, kar so mnogi pričakovali.

1. Udeležba in začetek

Upravičenih udeležencev na 3. zasedanju je bilo 3070 koncilskih očetov. Iz Evrope jih je prišlo 1184, iz Azije 340, iz Amerike 835, iz Afrike 330, iz Oceanije 60. — Zaradi bolehnosti jih je izostalo 557. — Iz Jugoslavije so prišli vsi škofje razen par bolnikov. Slovenski škofje so bili to pot trije: ljubljanski

škof dr. J. Pogačnik, mariborski škof dr. M. Držečnik in pa administrator Slovenskega Primorja, škof dr. J. Jenko, ki je bil par dni prej šele posvečen. — Ob začetku je bilo v koncilski dvorani 2200 očetov. Pred velikim oltarjem je bilo predsedstvo, ki ga sestavljajo kardinali, deloma nadškofje važnejših škofij sveta, deloma iz rimske kurije. — Pred temi kardinali so bili 4 kardinalj moderatorji, voditelji debat in sicer: Agagianian, Lercaro, Doepfner in Suenens.

Opazovavcev je poslalo 21 nekatoliških krščanskih skupnosti in sicer 60 po številu, 43 pravih opazovavcev, 17 pa namestnikov. — Število gostov, ki jih je povabilo Tajništvo za zedinjenje kristjanov se je dvignilo od 9 na 12. —

Prvikrat so kot opazovavci prišli tudi zastopniki patriarhata iz Carigrada, ki mu načeluje patriarh Atenagoras, ki se je l. 1964 srečal s papežem v Jeruzalemu.

Novost na tem zasedanju je bila ta, da so med laične poslušavce prišle tudi zastopnice žena in sicer 15, od katerih jih je bilo 8 zastopnic številnejših redovniških kongregacij ter 7 laičnih zastopnic katoliških mednarodnih organizacij; med njimi sta bili dve vojni vdovi.

Papež je v začetnem govoru posebej nagovoril krščanske Cerkve, ki niso poslale opazovavcev, z besedami: „O daljne Cerkve, ki ste nam tako blizu! O Cerkve, po katerih imamo noč in dan domotožje, kako želimo, da bi vas mogli objeti v pravi Kristusovi ljubezni.“

2. Razpravljanje

Od 70 shem, ki so jih določili v začetku koncila l. 1962, jih kasneje skrbili in v drugem zasedanju končali o liturgiji in o sredstvih obveščanja, je očetke čakalo na tem zasedanju 14 osnutkov, med njimi: O Cerkvi, o razodetju, o pastirski službi škofov, o življenju in delu duhovnikov, o redovnikih, o verski svobodi, o odnosih do Judov in drugih nekrščanskih ver, o ekumenizmu, o Vzhodnih Cerkvah, o misijonskem delovanju Cerkve, o apostolatu laikov, o krščanski vzgoji, o sv. zakonu, o Cerkvi v sedanjem času.

Končali so razpravo o Cerkvi, o ekumenizmu, Vzhodnih Cerkvah, o pastirski službi škofov, o odnosu do Judov in drugih nekrščanskih veroizpovedi in do zadnjega so vsi mislili, da je končana tudi razprava o svobodi vere.

Delno so razpravljali in skoraj končali o razodetju; začeli so razpravo o Cerkvi v sedanjem svetu, o redovnikih,

apostolatu laikov, o misijonskem delovanju Cerkve ter o življenju in delovanju duhovnikov. — Ta dva zadnja osnutka so očetje zavrnil s pripombo, naj komisije pripravijo nove osnutke.

Ker so komisije med 2. in 3. zasedanjem mnogo delale in na splošno pripravile úobre osnutke, so se razpravljajna hitreje razvijala kot na 1. in 2. zasedanju. — K razpravam o življenju in delovanju duhovnikov so bili povabljeni tudi zastopniki župnikov iz celega sveta in eden od njih, španski župnik iz Madrida, je tudi govoril in prosil škofe za večje sodelovanje z duhovniki in večje olajšave glede pooblaščenja za izvrševanje delovanja duhovnikov zunaj domačih škofij.

Na 3. zasedanju so govorili tudi 3 laiki in sicer Irec Keegan o laiškem apostolatu, Anglež Norris o revščini v svetu, Španec Vázquez pa o Cerkvi v sedanjem svetu.

Nauk o Cerkvi

O Cerkvi je bil prvi predmet razpravljanja in v tem delu tudi najbrže eno najodločilnejših glasovanj tega koncila 23. septembra, ko so sprejele načelo o zbornem značaju škofovske oblasti, kar pomeni: vsi škofje skupaj s papežem na čelu, ali zbor (kolegij) škofov ima v Cerkvi vrhovno oblast, vendar tako, da je izvrševanje te oblasti odvisno od papeža in da jo papež tudi sam lahko izvršuje, neodvisno od škofov, a ne brez zveze z njimi.

Kot je prvi vatikanski koncil točno določil papeževo oblast, zlasti proglašil njegovo nezmotljivost, tako je sedanji koncil kot nadaljevavec prejšnjega opredelil oblast škofov. — To je ena od važnih priprav za zedinjenje z drugimi krščanskimi verami, ločenimi kristjani,

kateri so ljubosumno gledali preveliko oblast papežev v Cerkvi. Pavel VI. je že v začetnem govoru 14. sept. opozoril, da je to eno izmed najvažnejših vprašanj in izrazil željo, da hoče imeti ob sebi pri vodstvu Cerkve zbor škofov izbranih iz vsega sveta kot stalen senat v Serkvi. In ob koncu je znova poudaril, da osrednja papeževa oblast ne pomeni za življenje Cerkve oviro, ampak moč edinosti.

Ko so razpravljali o Cerkvi, so govorili tudi o Mariji in njeni vlogi v

odrešenju in v življenju Cerkve ter zardili Marijino odlično zvezo s Kristusom, ki pa je kljub temu potrebna odrešenja in da je edini srednik med Bogom in ljudmi le Kristus. Ob zaključku koncila je Pavel VI. čisto nenapovedano, sicer pa na prošnjo mnogih škofov, zlasti poljskih, proglasil Marijo za Mater Cerkve.

Prav v istem poglavju so govorili o žiščenju svetnikov, pri katerem so poudarjali, da ne obstaja v mnogih zunanjih dejanjih, ampak v iskrenosti naše

Škofje iz Jugoslavije na koncilu: od leve na desno kardinal Franjo Šeper, Aleksander Tokić iz Bara, duhovnik Marko Kovačević in Smiljan Čekada iz Skoplja

ljubezni. Pri proglašenju svetnikov je treba paziti, da pridejo na vrsto zastopniki vseh stanov, ne le redovniki in pa zastopniki vsega sveta, ne le nekaterih evropskih dežel. Za pobožnost do Marije so priporočali posebej pridigarjem, naj govore predvsem o njeni zvezi z Bogom in Kristusom. Južnoamerikanskim škofom je uspelo doseči uvedbo diakonata v Cerkvi: starejši bodo lahko poročeni, mlajši pa ostali samski (celibat).

Pastirska služba škofov

Pastirska služba škofov je bil drugi predmet razprave, v katerem so govorili o nalogah škofov in nalogah tistih, ki krepko z njimi sodelujejo (duhovniki in laiki). Zanimivo je, da ne govori koncil o oblasti, ampak o službi škofov, ki imajo dolžnosti do celotne Cerkve, do lastne škofije in do zveze škofij v enem narodu, oziroma v eni državi. — V pastirstvu naj poleg duhovnikov pomagajo škofu tudi nekontemplativni redovniki, s katerimi naj se škof večkrat sestane ter skupno sestavi načrt. Mariborski škof dr. Držečnik je v svojem govoru poudaril, da se je treba v pastirstvu varovati pretiranega individualizma, ker človek živi v družbi svoje krščansko življenje; prav tako naj skrbno proučijo razmere, v katerih njih verniki živijo, da bodo mogli prav usmeriti pastirstvo. Zato naj se pri vsaki škofijski kuriji ustanovi svet za pastoralno sociologijo.

Svoboda vere

Svoboda vere je bil predmet, ki je poleg onega o razodetju, vzbudil najbolj vročo in ostro debato. Že za lansko zasedanje je belgijski škof, član Tajništva za zedinjenje kristjanov, predložil

osnutek o svobodi vere. V tem osnutku in v debati so očetje trdili: Vsak človek ima v verskem prepričanju pravico soditi tako, kakor mu govori njegova vest. Nobena oblast, ne Cerkev ne država, nima pravice nikogar siliti k določene-mu verskemu prepričanju. Država mora razmere tako urediti, da bo vsak človek mogel zasebno in javno izpovedovati in varovati svoje prepričanje. Država zaradi verskega prepričanja ne sme nikomur kratiti nobenih pravic in pri označevanju blagovesti se je treba vzdržati vsakega nasilja.

Na mnenje škofov o tem vprašanju so vplivale zgodovinske in sedanje razmere dežele, v katerih živijo in delajo. Polno versko svobodo so zagovarjali škofje Severne Amerike, nemško govorečih škofij ter Srednje Evrope sploh. Pomisleke, da taka polnost verske svobode pomeni nevarnost za verski indiferentizem in za katoliško Cerkev sploh, pa so navajali španski, italijanski in deloma južnoameriški škofje.

Razprava je bila dejansko končana in so vsi čakali, da bo izjavo slovesno proglasil papež ob koncu zasedanja, pa jo je na prošnjo 150 škofov, ki so želeli še razpravljanja, odložil za 4. zasedanje. (To je povzročilo takoimenovano „krizo koncila“ 11. okt., kakor so zelo pisali nekateri časopisi.)

Odnos do Judov

Odnos do Judov je bil naslednji predmet hude razprave. Tudi ta osnutek je na lanskem zasedanju predložilo Tajništvo za zedinjenje kristjanov in sicer njegov predsednik nemški kardinal jezuit Bea. On je v tem pojasnilu in kasneje še parkrat v debati zatrdil tole: Pri smrti Jezusovi niso imeli Judje edi-

ni krivde, ampak nosi krivdo vse človeštvo. Posebno sedanjim Judom ni mogoče naložiti krivde bogomorstva. Zanimati je tudi treba, da bi celoten judovnikar narod tistega časa imel krivdo za to, kar so storili voditelji v Jeruzalemu. Dunajski nadškof, kard. Koenig je rekel: Kljub ostrim besedam, ki jih o Judih hrani sv. pismo, je vendar dolžnost vsakega kristjana, da ljubi vse ljudi, tudi Jude. Poleg tega pa nihče od nas nima pravice soditi svojega bližnjega.

Proti sprejetju tega osnutka so govorili zlasti škofje iz Vzhoda, češ da se bojijo političnih posledic v arabskih deželah. Pa jim je odgovoril kardinal Bea: Mi razpravljamo čisto o verskem vprašanju. Ne gre za nobeno politiko ne za izraelsko državo. V zgodovini različnih dežel je obdolžitev bogomorstva za Jude od strani kristjanov vodilo k trpljenju in preganjanju Judov. Predlog so zagovarjali zlasti škofje iz Severne Amerike, ki živijo v tako narodno mešani državi in pa škofje nemško govorečih dežel, ki so s tem najbrže hoteli popraviti krivice, ki jih je nemški nacizem povzročil Judom. Izjava o odnosu do Judov prav tako čaka na končno odločitev na 4. zasedanju, čeprav je bila moralno sprejeta že na tem.

Potrebna opomba o glasovanjih na koncilu

Jasno je, da z glasovanjem ni mogoče ugotoviti resničnosti kakega stavka. Pač pa je v Cerkvi vedno zavest, da se Cerkev kot celota ne more motiti, ker bi ne veljale Kristusove besede: In peklena vrata je ne bodo premagala. Na vsakem koncilu se v pripravi vedno dobro preišče in preštudira nauk o sv.

pismu in ustnem izročilu. Na koncilu potem glasujejo, da ugotovijo, ali celotna Cerkev veruje določen nauk — njo namreč Sv. Duh varuje zmote glede vere in moralnih načel, — veruje tisto, kar so našli v virih razodetja. Če se ugotovi, da večina škofov, zlasti skupno s papežem, smatra tisti stavek za versko resnico, potem upravičeno trdijo: To je brez dvoma verska resnica. Potem so tudi oni očetje, ki so glasovali proti, spoznali, da gre za razodeto resnico. Iz moralno splošnega soglasja je nastalo v Cerkvi splošno soglasje. (Tako je manjšina škofov na 1. vatiškem koncilu nasprotovala proglastitvi resnice o papeževi nezmotljivosti, ne zato, ker niso verovali, ampak zato, ker se jim ni zdelo primerno v tistih časih te resnice proglastiti za dogmo. Vemo, da so jo kasneje sprejeli.)

Prav na tem zasedanju je treba obćudovati, s kako ogromno večino so bili sprejeti predlogi, ki so naravnost revolucionarni za Cerkev (zborna oblast škofov) in predlogi, ki so jim precej nasprotovali (O vzhodnih cerkvah, o Ekumenizmu). Videti je, da ima končno besedo le Sveti Duh. (Npr. kard. Bea je sam izjavil, ko ga štejejo med najbolj napredne: Jaz včasih glasujem tudi z umerjenimi, konservativnimi.)

Nekateri poročevalci omenjajo razočaranje naprednih, ki ne morejo razumeti, zakaj ni papež že proglastil izjave o Judih, o verski svobodi, ko je bil kot nadškof iz Milana med prvimi pobudniki za to. Papež je odgovoren za vso Cerkev in mora skrbeti za vse njeno življenje. Končno pa je posebej nad njim Sv. Duh. Po svojem značaju je Hamlet, kakor ga je imenoval Janez XXIII., ki navaadno le počasi odloča.

3. Sadovi tretjega zasedanja

a. Na zaključni seji 3. zasedanja, 21. nov. 1964, je bila sprejeta in od papeža potrjena dogmatična konstitucija o Cerkvi. Ima osem poglavij:

1. O skrivnosti Cerkve, 2. o božjem ljudstvu, 3. o hierarhični ustavi Cerkve in posebej o škofovstvu, 4. o laikih, 5. o splošnem poklicu k svetosti v Cerkvi, 6. o redovnikih, 7. o eshatološkem značaju potujoče Cerkve in njenem združenju z nebeško Cerkvijo, 8. o preblaženi Devici Mariji, božji Materi, v skrivnosti Kristusa in Cerkve.

Konstitucija obsega na 66 straneh ves nauk o Cerkvi za današnji čas. To je najvažnejša odločitev 2. vatikanskega koncila. Ne obsega pa slovesnih definicij. (Vsi doktrinalni odloki tridentinskega koncila, ki je trajal od 1545—1563, niso dosti obsežnejši.)

b. Na isti seji sta bila sprejeta, od papeža potrjena dekreta „O Vzhodnih katoliških Cerkvah“ in „O ekumenizmu“.

Dekret o Vzhodnih katoliških Cerkvah izraža spoštovanje do njih in njihovih obredov. Posebej so v debati poudarjali, da vzhodne Cerkve niso nek privesek katoliške Cerkve, ampak tvorijo Katoliško Cerkev. One so priča svetih izročil od apostolskih časov naprej. — Poleg uvoda ima sledeče odstavke: O posebnih Cerkvah, oziroma obredih, o ohranjanju duhovnih izročil vzhodnih Cerkva; patriarhi, zakramenti, o božjem češčenju. Važno je poglavje o ravnanju z ločenimi brati, ki določa nove smernice o skupnem izvrševanju verskih opravil z njimi (Communicatio in sacris); da more v določenih primerih dobre vere pri teh bratih katoliški duhovnik podeliti njim zakramente sv. obhajila,

sv. spovedi in sv. maziljenja in prisostvovati njihovim porokam tako kot katoliških. Prav tako pa morejo tudi katoličani iz važnih razlogov in po odločitvi škofov v cerkvah ločenih bratov prejeti iste sv. zakramente, če je izključeno pohujšanje in mešanje vere.

Dekret o ekumenizmu. V njem poudarja Cerkev, kako se moramo katoliški kristjani in ločeni bratje med seboj spoštovati, spoznavati in ljubiti. Iskati moramo to, kar nas druži, ne poudarjati to, kar nas loči. V izjavi so poudarjena načela, ki naj katoličane vodijo pri delu za zedinjenje, posebno poudarja skupno delo z ločenimi brati. V razgovorih je bilo jasno poudarjeno, da je krivda za razhod bila na obeh straneh.

Poleg uvoda ima izjava sledeča poglavja: 1. Katoliška načela o ekumenizmu; 2. praksa ekumenizma; 3. Cerkve in verske skupnosti, ločene od rimskega apostolskega sedeža.

Važno je priznanje naziv Cerkve tem verskim skupnostim, poudarjanje potrebe edinosti, reforme Cerkve, spremenitev src, oblika izražanja verskega prepričanja, razumevanje zgodovinskih posebnosti teh skupin, poudarjanje liturgičnih izročil, posebne discipline in skrivnostno pojmovanje vere, poseben njihov značaj, priznanje Kristusa, ljubezen do sv. pisma, zakramentalnega življenja in življenja v Kristusu.

Če ne bomo več razpravljali o poteku 3. zasedanja, prosimo vse, da spolnijo željo naših škofov in vztrajajo v molitvah in žrtvah za uspeh koncila, da bo začeto delo uspešno končal v čast božjo, v blagor Cerkve in posvečenje človeštva, zlasti nas kristjanov.

Orehar Anton

Janez Evangelist Krek — glasnik občestvenosti v socialni ljubezni

Mali narodi očitujejo celo vrsto vrednot, ki jih pri velikih narodih ni zaslediti v podobni obsežnosti. Vsakemu narodu je odkazano, kako mora v okviru stvarstva upodobiti svojo podobo. Na pragu našega stoletja je po Janezu Evangelistu Kreku, čigar stoletnico rojstva bomo letos slavili, Bog Slovincem in svetu pokazal, kako se naj izrazi in zgradi občestveno pojmovanje socialne ljubezni. Krščanska ljubezen mora namreč tudi na socialnem polju najti popolno obliko uveljavljanja in to smo Slovenci dosegli ravno z delom, ki je po Evangelistu Kreku presenečalo Slovence in ves svet.

Prava socialna ljubezen nikogar ne pozablja — ne dela razlik

Devetnajsto stoletje, stoletje Krekovega rojstva, je bilo res stoletje velikih socialnih prevratov in reform. Marksisti so skušali zgraditi novo človeško družbo z načeli, ki bi slonela na veri in zaupanju v človeka in so nadnaravne

osnove zavračali. Ko so rušili meščanstvo, so razglašali, da se je rušila tudi krščanska vera, ki da ni znala uvesti srečnejši, pravičnejši red v svetu skozi dvajset stoletij svojega obstoja.

Razmah industrije in kapitalizma je v 19. stoletju tudi slovenske pokrajine zajel in iz revnih predelov Slovenije so se začeli seliti v svet, zlasti v Nemčijo prvi slovenski proletarci. V Westfaliji in Porurju so nastale prve slovenske delavske kolonije, izpostavljene vplivom mogočno se razvijajoče socialne demokracije in počasi tudi že komunizma. Ko so Slovenci na tuje odhajali, da bi bili deležni višjega standarda, so podlegali vplivom, ki so jih na znotraj oropali vseh sil odpornosti — verske in narodne.

Krek je bil v tistih desetletjih na Dunaju v Avguštineju, kjer se je — že kot duhovnik — pripravljajal za profesorsko mesto na ljubljanski teologiji. Takoj je stopil v stik s temi slovenskimi delavskimi kolonijami v Nemčiji,

zahajal med nje med počitnicami ali kadar mu je to dopuščal čas. Ko je pomagal — versko in socialno strokovno med delavci —, pa ni pozabljal na brate v domovini, katerim je bilo treba razločiti nov socialni razvoj v Evropi in po svetu. „Slovenec“ je objavljaval njegova Pisma iz Nemčije. V njih niso bile samo slike o življenju naših rojakov med tujim, socialno revolucionarnim okoljem, ampak je sproti tudi opozarjal Slovence na to, kaj se kulturno in socialno godi po Nemčiji in Evropi. Iz skušenj in nauk socialnega dela, to je socialne ljubezni v tujini je gradil tam in doma podobo o razmerah, v katere se bodo morali vsi Slovenci z vso vero in ljubeznijo zživeti; ne bodo smeli stati ob strani! Kdor je tedaj opozarjal na socialne dolžnosti, je torej že vršil veliko delo ljubezni za ves narod, kajti pravilna socialna usmeritev vsega naroda je bila porok za mirni in zdravi razvoj vsega naroda; bila je kot taka koristna za vse človeštvo.

Prav socialna ljubezen je žarišče, ki ogreva povsod in zajema vso skupnost; ne dela razlik med pripadniki enega in istega naroda in tudi ne razlikuje med narodi, ki so pravilno uravnani na tok dogajanja.

Socialna ljubezen zajema vse in gradi najprej na mladini

Krek je socialno akcijo zajel široko. Kot stolni vikar je že v prvih letih službovanja v Ljubljani spoznal, da mora v socialno miselnost najprej zajeti mladino. Zagrabil jo je torej na način, ki je bil nenavaden in za tedanje razmere najbolj učinkovit. Ker smo tedaj Slovenci mogli največ delovati na kulturnem polju, je mladina odgovorila na njegove pozive in vabila, ker jo je za-

jel pri tem, kar ji je bilo najljubše. Pri sebi je organiziral literarni krožek, katerega član je bil med drugimi tudi pesnik Oton Župančič — in da bi mladini dal čutiti, kako je svet vedno bolj poln občestvenosti in da morajo vezi povezanosti zajeti najprej slovanske narode v Evropi, jih je opozarjal — na ukrajinsko slovstvo. Med mladino je postal „hetman“ ukrajinske kozoške epike. Zanimanje mladega slovenskega rodu se je razširilo na ves slovanski svet, ideali vseslovanstva prepojeni s Krekovo ognjevitostjo in občestveno usmerjenostjo so olajšali in pospešili rast njegove socialne akcije, ker so ji po mladini zasadili temelje na globlje, kulturne in duhovne osnove slovenstva.

Ljubezen — temelj socialne etike

Res je Krek organiziral prve krščanske delavske organizacije med Slovenci. Toda vedno se je zavedal, da socialna akcija ne more uspevati, če se ne naslana na globoko in prenovljeno duhovno in kulturno delo med vsemi plastmi naroda.

Delavski stan je bil v Sloveniji razmeroma še zelo šibak. Glavnina naroda je bila še med kmečkim ljudstvom na podeželju. Ko je bilo kmečko ljudstvo prosvetno in politično do popolnosti organizirano, je postalo nosilec vsega, kar je oblikovalo novo socialno življenje v Sloveniji.

Kot prvi organizator slovenskega prosvetnega delovanja je Krek moral zaorati na globoko. Spet je morala slika o potrebah in nalogah v njem zasijati v celotnosti, občestvenosti — korakal je vedno za nekaj korakov pred drugimi, včasih se je zdelo, da je pri tem delu sam, tako je rasla njegova osebnost nad tedanje slovenske razmere.

Prosvetna akcija je bila uvod za socialno preobrazbo vsega našega podeželja.

Uspela je, ker je iz Krekovih besed žarela najprej ljubezen in potem šele črka organizacijskih oblik. Krek je v tistih časih uvedel poseben slog življenja v Sloveniji in ga je utemeljil na etičnih načelih krščanske ljubezni, prepoznane z modernimi smernicami socialnih naukov Leona XIII.

Socialna ljubezen ne pozna mejá

Vihar novega pojmovanja socialne občestvenosti v ljubezni je s Krekom zajel tudi narode blage volje, ki so bili naši sosede. Na žalost so bile razmere med Nemci še prepolne nacionalnega šovinizma, dasi so bili tudi med njimi ljudje, ki so izvedeli za Krekovo delo in ga zelo cenili (Foerster, Quidde).

Kakor da bi si ne bil naložil že dovolj bremen v domovini, je Krek krenil čez mejo svoje domovine in sprožil moderno krščansko socialno in demokratsko gibanje med Hrvati, zlasti v Dalmaciji in Bosni ter Hercegovini. Poleg širjenja združništva, ki je pod njim v Sloveniji zraslo do viška, je med hrvatsko mladino poiskal najprej akademsko mladino in študente višjih gimnazijskih razredov. Že dolgo vrsto let je prirejal na Sv. Joštu in na Homcu posebne počitniške tečaje za slovenske študente in vabil nanje tudi Hrvate. Odzvali so se najboljši. Nastala je nova generacija hrvatske katoliške akademske mladine, imena Rogulja, Grgac in Dulibić so še danes z zlatimi črkami zapisana kot imena organizatorjev združništva in prosvete med socialno še zelo malo razvitim hrvatskim ljudstvom, ki se je zlasti v Dalmaciji začelo uspešno dvigati, ko so vzcvetele zadrugе kot plod naukov, ki jih je Krek širil.

Gibanje za majniško deklaracijo je bilo v bistvu akcija za socialni terduhovni dvig zatiranih narodov v Srednji Evropi in na Balkanu. Iz deklaracijskega gibanja ni raslo šovinistično, nacionalistično vrenje za premoč ali uvedbo novih krivic med narodi. Šlo je za ureditev nacionalnih zahtev na temelju modernih naukov Cerkve o socialni pravici.

Toda kakor zahteva Cerkev za uspeh svojega dela svobodo, tako je Krek za koristen in nemoten razvoj novih narodov in držav na Balkanu terjal, da „mora povsod biti mnogo, mnogo svobode“. Zunanja svoboda je pogoj za močno, ustvarjajočo notranjo svobodo vsakega posameznika, ki potem kot popolnoma svobodno bitje pravilno ureja vse narodne in zasebne zadeve osebnega in splošnega socialnega značaja.

Danes smo še daleč od takega pojmovanja občestvenosti med narodi in posamezniki. Države, partije in stranke si še lastijo monopol nad vsem, toda vsakdanji dogodki nam dokazujejo, da Krekovo pojmovanje socialne ljubezni sicer še ni uresničeno, toda njegovo delo nas more še vedno prepričevati, da so bili njegovi ideali pravilni. Razširiti in uresničiti jih moramo z istim zagonom ljubezni in predanosti, ker vemo, da nam iz nje raste prava občestvenost, ki črpa iz žarišča, ki nikdar ne ugasne — iz ljubezni, ki je temelj sleherne v uspeh usmerjene socialne akcije.

Krek nam je danes zgled v enaki meri, kakor nam je bil na pragu našega stoletja. Tedaj ga je pesnik nazval „srce v sredini“ naroda, in danes nam bodi njegov zgled kot oplajajoče srce v sredini naših src.

Ruda Jurčec

Slovenski škofje o koncilu

Tretjega zasedanja so se udeležili vsi trije slovenski škofje: dr. Jože Pogacnik, ljubljanski nadškof, dr. Maksimilijan Držečnik, mariborski škof in dr. Janez Jenko, škof Slovenskega Primorja.

Prva dva sta na zborovanju tudi govorila, dr. Jenko pa je poslal koncilski komisiji pisane pripombe. V zvezi s 3. zasedanjem pa so slovenski škofje dali tudi več izjav. Tako:

Škof Slovenskega Primorja

„Vtisi s koncila: Smo pač ljudje. Južnjaki so temperamentni, severnjaki trezni in umerjeni. Iz kardinala Cushinga npr. izžareva izredna energija, ameriška širina; iz dunajskega kardinala Königa pa umerjenost in odlično poznavanje sodobnih teoloških problemov ... Nad koncilsko dvorano pa veje tudi Sv. Duh. Vsak dan začenjamo delo s sv. mašo in molitvijo v čast Sv. Duhu, enako pa se zaključi delo z molitvijo angelovega češčenja. Dogaja se, da kak

koncilski oče čisto spremeni svoje mišljenje o kakem vprašanju. V koncilski dvorani se stalno ponavljajo binškošti, čeprav niso tako vidne kakor prve. Koncil je za ves svet izredna manifestacija vere. Ne govori se čisto nič o posvetnih zadevah, s katerimi se ubadajo vlade in državni parlamenti, nego samo o veri in morali — o tem, kako približati človeštvu krščanstvo v modernejši, sodobnejši obliki, da bi ga svet laže sprejel. Tudi predstavniki drugih ver se zanimajo za debate, enako tudi svetovno časopisje. Vse to je dokaz, da je človek religiozno bitje in da brez vere biti ne more...“

Mariborski škof

„Sedanji koncil ima pastoralni značaj. To je posebej naglasil papež Janez XXIII., ki ga je sklical. Pred očmi mu je bilo v prvi vrsti vprašanje, kako pripraviti pot zedinjenju ali vsaj zblinjanju kristjanov. Zato je ekumensko vprašanje gotovo med najvažnejšimi

vprašanji koncila. To prihaja do izraza tudi pri drugih vprašanjih, ki se obravnavajo na koncilu. Vsa vprašanja se obravnavajo tudi pod vidikom ekumenizma, tj. o tem, v kaki obliki je treba ta ali oni nauk podati, da ga bodo tudi ločeni bratje laže razumeli in tudi sprejeli.

V zvezi s tem je drugo, prav tako važno vprašanje o svobodi vere in svobodi vesti. Ta svoboda je namreč temelj ekumenskega razgovora, t. j. razgovora z ločenimi brati kakor tudi razgovora z nekristjani in končno tudi s takimi, ki nimajo vere.

Kljub pastoralnemu značaju pa koncil ne more mimo tega, da ne bi razpravljaj tudi o dogmatičnih vprašanjih, tj. o vprašanjih verskega nauka, ki v tej ali oni točki potrebuje globljega pojasnila. Takšno je npr. vprašanje o zbornem značaju škofovske oblasti. To vprašanje je tako važno, da bi že samo bilo vredno ali bi zadostovalo, da se zaradi njega skliče vesoljni cerkveni zbor. Tako je izjavil neki nadškof in odlični teolog na dan, ko je bilo o tem vprašanju glasovanje. Škofje so odgovorili pritrdilno. S tem je dobil nauk o vrhovni oblasti v Cerkvi v skladu s svetim pismom in ustnim izročilom važno poglobitev in dopolnitev. Ta nauk bo verjetno imel velik vpliv na zблиžanje ločenih kristjanov, pravoslavnih in protestantov.“

Bogatejši so pač drugi jeziki, pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo. Ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor veliko-nočno pritrkavanje.

„Cerkveni zbor, ki je pred dvema letoma svoje velikansko delo začel nekako tipaje in šele iskajoč prave in hitre načine dela, se letos — 1964 — odvija z veliko naglico in preciznostjo. Sadovi večletnega naporenega dela komisij dozorevajo. Načrti koncilskih odlokov so bili pod vodstvom koordinacijske, to je glavne komisije večkrat, in to temeljito predelani, razen glavnih tudi občutno skrajšani. Vsak osnutek je sad dolgoletnega dela mnogih škofov in izvedencev-strokovnjakov...“

Koncil polaga temelje za stoletje ali celo stoletja. Vsak koncil je velik, odločilen dogodek v življenju Cerkve. Za nas sodobnike je sedanji koncil ne le veliko versko doživetje, temveč tudi velika božja dobrotina in milost ter nam zato stavi tudi velike naloge za obnovo Cerkve in sveta. Nihče od škofov ali vernikov pred desetimi leti ni mogel niti misliti, da bo doživel koncil...“

Prvič v zgodovini se na koncilu govori tudi o laikih. Tudi laiki so namreč prav tako kakor duhovniki člani božjega ljudstva, zato jim gre posebno dostojanstvo. Vsak laik brez izjeme mora že zato, ker je kristjan, biti tudi apostol. Saj ima splošno duhovništvo, ker je krščen in birman. S svojim življenjem in svojo prizadevnostjo za svetost mora biti Kristusov pričevalec in zvest pomočnik cerkvenim predstojnikom.“

A. S.

Kaj je liturgija ?

Prvo zasedanje II. vatikanskega cerkvenega zbora je spravilo v ospredje zanimanje katoliškega sveta za liturgijo. Ker smo v neposredni bližini, ko se začnjenja uveljavljati prva etapa liturgične konstitucije, 7. marca t. l., si pač moramo biti na jasnem, kaj pravzaprav je liturgija, kakšen smisel in pomen mu daje uradno cerkveno vodstvo.

Kakor pred leti, ko je po prvi svetovni vojni zaživelo liturgično gibanje, tako tudi še danes mnogi z nekim omalovaževanjem poslušajo in berejo vse, kar se o liturgiji piše in govori. Vse to pa, ker je ne poznajo, ker ne vedo prav kaj je. Mnogi vidijo v liturgiji skupino obredov in verskih ceremonij, zbirko postav in naredb, ki te ceremonije določajo. Da je tako pojmovanje zmotno, je pojasnil že Pij XII. v svoji encikliki o liturgiji (*Mediator Dei* n. 25) Drugi spet menijo, da je liturgična obnova v glavnem v spremembi cerkvene opreme, oltarja, zlasti mašnih oblačil,

pesmi in sodelovanja ljudstva pri cerkvenih obredih. Vse to ima zvezo z liturgijo, pa še ni liturgija. Tudi stara oznaka, ki je do zadnjega polnila učbenike, da je liturgija javno bogočastje uradne Cerkve, ne pove, kaj vse je liturgija. Je vse preveč bogata liturgija, da bi se mogla označiti s par besedami. Namen liturgičnih opravil ni samo čiščenje Boga in prošnja Cerkve, ampak tudi prihod milosti zveličanja na Cerkve in vse njene ude. (Prim. *Martimort: La Iglesia en oración*, str. 37.)

Skrivnost o Jezus Kristusu

Vse to so imeli pred očmi očetje cerkvenega koncila, ko so obravnavali liturgijo. Zato postavijo za izhodišče liturgije in njenega spoznavanja dve veliki resnici, ki sta osnovni za vse naše verovanje: odrešilno delo Jezusa Kristusa in pravilno pojmovanje Cerkve.

Odrešilno delo ima štiri dobe, ali dele. Odrešenje je Bog najprej priprav-

ljal v Stari zavezi. Mnogokrat in na mnoge načine je nekdaž Bog govoril očetom po prerokih (Hebr 1, 1). Ko pa so se dopolnili časi, je Bog poslal svojega Sina, Beseda je meso postala; in maziljen s Svetim Duhom je bil poslan oznanit blagovest ubogim, izpuštit zatirane v prostost (Lk 4, 18). Kar je Bog v Stari zavezi pripravil, je Kristus izvršil s svojim trpljenjem, smrtjo in vstajenjem. Tako je Kristus srednik med Bogom in nami ljudmi. Njegova človeška narava združena z osebo Besede je bila orodje našega zveličanja. To odrešilno delo Jezusovo pa nadaljuje liturgija po vidnih znamenjih, po presveti daritvi in po zakramentih, ves čas, ki je v božjih načrtih določen Cerkev delovati na tej zemlji. Dovršilo pa se bo vse to odrešilno delo končno v nebeški liturgiji. (Prim. Lit. kon. 5. in 6.; Boletín del Obispado de Mar del Plata, 115.) To je prva osnova vse liturgije. Druga je pa pravo pojmovanje Cerkve, oz. navzočnost Kristusa v Cerkvi.

Pomen liturgije za življenje kristjana in celotne Cerkve

Vse kar smo doslej rekli o liturgiji, nam odkrije izredno velik pomen za vse življenje Cerkve. Po liturgiji Cerkev približa vernikom sredstva posvečenja. Po liturgiji najpopolneje časti Boga, saj je češčenje, ki ga celotna Cerkev s Kristusom združena izkazuje Bogu Očetu. (Prim. Saenz S. J., Yo soy la vida, str. 22.) Po liturgiji in v liturgiji je Kristus sam navzoč v Cerkvi, med nami, ne da pričakuje našega češčenja, ampak da svoje odrešilno delo nadaljuje med nami in nad nami. Po liturgiji se obnavlja velikonočna skrivnost, ki je središče vsega odrešilnega

delo. Po liturgiji se pripravlja in usmerja božje ljudstvo Nove zaveze k večnemu praznovanju nebeške liturgije. Zato ni nobeno pretiravanje trditi, da je liturgija vir in vrhunec vsega cerkvenega udejstvovanja. (Prim. Lit. konst. 5, 7, 8, 10.)

Liturgična dejanja

Vse to, kar smo doslej govorili o liturgiji, da je opravilo Kristusa navzočega v svoji Cerkvi, ki v vidnih podobah časti Boga Očeta in posvečuje ljudi, nas vodi do trditve, da Cerkev po liturgiji nadaljuje in vrši Jezusovo duhovništvo, kar je razlagal že Pij XII. v svoji encikliki (Mediator Dei, n. 22). To duhovništvo vrši Cerkev v javnih in uradnih liturgičnih opravilih in dejanjih. Liturgija je po svojem bistvu dejavna. Seveda ne smemo gledati v njih samo zunanosti, ampak vse bolj njihov notranji pomen in veljavo, ki jo prejema od Jezusa navzočega v Cerkvi. Ta dejanja, ta opravila so deloma ustanovljena po Jezusu samem, deloma pa jih je Cerkev po njem ustanovljena in pooblaščen ustanovila. So to predvsem: Presveta evharistična Skrivnost z vsemi obredi in molitvami, ki jo obdajajo; vsi ostali zakramenti z vsem bogastvom ceremonij in molitev, ki njihovo delitev spremljajo. Potem so zakramentali najrazličnejših vrst. Važno mesto imajo v liturgiji tudi duhovne dnevnice ali brevir, uradna dnevna molitev duhovnikov za Cerkev. Končno tudi samo cerkveno leto z vsem bogastvom svojih posebnih časov in praznikov. K liturgiji spada tudi cerkvena glasba, ki ima zelo važno mesto pri slavljenju Boga in posvečevanju ljudi. Kakor tudi cerkvena umetnost in oprema. V vseh teh različnih

Kakor je znano, je prevzv. dr. Maksimilijan Držečnik, škof mariborski, ob slovesni otvoritvi II. vatikanskega vesoljnega zbora osebno izročil obredni kongregaciji v Rimu vse Slomškove spise. Te že precej časa proučujejo zapriseženi bogoslovni strokovnjaki. Izjaviti morajo, da so spisi v verskem in navnem oziru neoporečni.

Izročitev rimski kongregaciji

V polovici meseca novembra 1964 pa je prevzv. mariborski škof isti kongregaciji v Rimu pravtako osebno izročil ostala dva dovršena škofijska postopka: postopek o sluhu svetosti in herojskih krepostih ter postopek, v katerem je dokazano, da božjega služabnika Slomška do sedaj nikjer niso javno častili. Oba omenjena postopka obsegata preko 800 velikih pisanih strani. Zahtevala sta dolgo dobo zapletenega dela na škofijskem ordinariatu v Mariboru: od leta 1918 do

leta 1964. Vse to ogromno delo je prevedeno že v latinski jezik, kakor to predpisuje cerkveno pravo.

Prevod je oskrbel mariborski škofijski ordinariat, ko je obredna kongregacija v Rimu dala škofijskemu sodišču za to posebno pooblastilo. Celotnemu postopku, sedaj v Rimu je to v veliko korist, ker je na ta način veliko prihranil na času in gmotnih sredstvih. Zato vsem prevajalcem tudi s tega mesta iskrena zahvala.

Življenjepis koncilskim očetom

Drugo, kar bo zanimalo, je to, da smo med tretjim zasedanjem vesoljnega cerkvenega zbora poslali vsem koncilskim očetom: kardinalom, patriarhom, nadškofom in škofom kratek Slomškov življenjepis s sliko božjega služabnika.

K življenjepisui smo priložili kratko pismo s pojasnilom, kaj s tem želimo.

---

oblikah in dejanjih se udejstvuje liturgija. Pri vsem tem pa ne smemo pozabljati, da vrednosti ne dobivajo vsa ta liturgična dejanja od lepote in bogastva misli, ne od resnega in pobožno spoštljivega vršenja in molitve liturgduhovnika, niti ne od lepe cerkvene opreme, niti ne od petja in goreče molitve vernikov, ampak od Jezusa Kristusa, Velikega duhovnika, v Cerkvi in v vseh teh obredih navzočega. Končno je Kristus, ki daruje, je Kristus, ki kr-

ščuje in deli zakramente, je Kristus, ki moli in poje po ustih svojega božjega ljudstva Nove zaveze.

Če s takimi mislimi in s takim dušnim nastrojenjem sodelujemo pri liturgiji, bomo sami kmalu začutili, da je liturgija res nekaj zelo velikega. (Prim. Lefebre: *El Espíritu de Dios en la Santa Liturgia*, 11—31.)

Boris Koman

Obenem smo dodali osnutek za prošnjo sv. očetu; tega naj bi vsak koncilski oče podpisal ali pa sam sestavil kratko prošnjo in nam poslal nazaj, da bomo v ugodnem trenutku vse te podpisane prošnje izročili sv. očetu. Osnutek prošnje se glasi: „Sv. oče! — Med prvimi skrbmi Vaše Svetosti in II. vat. vesoljnega cerkvenega zbora je brez dvoma združenje ločenih bratov s Kristusovo Cerkvijo. Zato je zelo prav, da Cerkev dobi nove nebeške zavetnike, ki so v času svojega življenja na zemlji posvetili vse svoje moči za doseg te združitve. — Med temi se zdi, da je na vidnem mestu služabnik božji A. M. Slomšek, lavantinski škof v Mariboru (Slovenija-Jugoslavija), ki je l. 1851 ustanovil bratovščino sv. Cirila in Metoda; namen te je molitev za krščansko edinstvo ločenih vzhodnih bratov s katoliško Cerkvijo. — Bratovščina se je v kratkem razširila tudi izven meja lavantinske škofije, predvsem med slovanskimi narodi: pomenila je začetek takšnega gibanja v katoliški Cerkvi. — Tako moramo šteti božjega služabnika A. M. Slomška med prvoboritelje za združitveno gibanje. Omenja ga tudi pok. papež Janez XXIII. v apostolskem pismu „Magnifici Eventus“, katerega je o priliki 1100-letnice prihoda sv. bratov Cirila in Metoda med Slovane poslal vsem slovanskim škofom. — Poleg tega je Slomšek vse svoje življenje slovel zaradi posebnih kreposti, predvsem, kar tiče apostolske gorečnosti, da je prejel naslov „slovenski apostol“. Zato je škofija kmalu začela s postopkom, da bi bil prištet k blaženim. Dovršeni škofijski postopek so deloma pred dvema leti in deloma letos izročili obredni kongregaciji. — Tudi mi sveti oče, se iz omenjenih razlogov pridružujemo skupni želji sloven-

skega naroda in ponižno prosimo, da Vaša Svetost priporočen postopek po svoji najvišji uvidevnosti upošteva; tako smemo upati, da bo katoliška Cerkev z božjo pomočjo dobila novi okras v novem nebeškem zaščitniku združitve kristjanov.“

Omenjeni kratek življenjepisa smo razposlali koncilskim očetom v štirih glavnih evropskih jezikih: angleškem, francoskem, nemškem in italijanskem. Mnogi cerkveni knezi in nadpastirji so že podpisano prošnjo za sv. očeta vrnili, marsikateri pa je še pripisal lepe besede zahvale in vzpodbude.

Slomškovo list, II., 3.

Če v prvem slovenskem svetniku slovenski narod doseže svojo zrelost v Cerkvi, v svetniku Slomšku slovenska cerkev dobi svojo posvetitev

Dolar

Sveta Marija -- Mati božja

Petindvajseti dan meseca marca, devet mesecev pred božičem, obhaja sveta Cerkev praznik Marijinega Oznanjenja, ko se je uresničila od vekomaj v Bogu skrita skrivnost učlovečenja božje Besede, edinorojenega božjega Sina, v prečisti Devici Mariji.

Tedaj so se dopolnili časi, od vekomaj od Boga določeni, po prerokih napovedovani, časi pričakovanja in hrepenjenja človeškega rodu, ki je vzdihoval v sužnosti greha in hudobnega duha. Večni Bog se je odločil, da na čudovit, nepojmljiv način uresniči svoj načrt odrešenja, ki ga je od vekomaj predvidel in sklenil in ga je našim prvim staršem po storjenem grehu že v raju razodel.

V tem božjem načrtu odrešenja zavzema ob božjem Odrešeniku prvo mesto njegova deviška Mati, od vekomaj izbrana za vzvišeni poklic.

Poročilo o Oznanjenju, ki predstavlja gotovo največji in najvažnejši dogodek v vsej človeški zgodovini, nam je v preprosti, vendar čudovito lepi in vzvišeni obliki v svojem evangelijskem zapisal sveti Luka. Je prav verjetno, da mu je sama božja Mati te čudovite skrivnosti zaupala. Glavne njegove misli so lepo povzete v molitvi angelskega češčenja, s katero se kristjani trikrat na dan spominjamo tega svetega dogodka in se zanj Bogu in Mariji zahvaljujemo.

Po razmišljanju o skrivnosti našega odrešenja in o osebi božjega Odrešenika, naj bo ta mesec predmet naših vernih misli in čustev preblažena Devica in Mati božja Marija v svoji nepopisni veličini.

Mati božja

Poročilo svetega Luka o Marijinemu oznanjenju je v glavnem naslednje: „Tisti čas je bil angel Gabrijel od Boga poslan v galilejsko mesto, ki se imenuje Nazaret, k devici, zaročeni možu, ki mu je bilo ime Jožef, iz hiše Davidove, in devici je bilo ime Marija. Ko je prišel angel k njej, je rekel: 'Zdrava, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena ti med ženami.' Pri teh besedah se je prestrašila in je razmišljala, kaj naj pomeni ta pozdrav. Angel ji je rekel: 'Ne boj se, Marija, zakaj milost si našla pri Bogu. Glej, spočela boš in rodila sina, ki mu daj ime Jezus. Ta bo velik in sin Najvišjega...' Marija pa je rekla angelu: 'Kako se bo to zgodilo, ako moža ne spoznam?' Angel ji je odgovoril: 'Sveti Duh bo prišel nad te in moč Najvišjega te bo obsenčila; zato bo tudi Sveto, ki bo rojeno, Sin božji'... Marija je rekla: 'Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.' In angel je šel od nje“ (Lk 1, 26—38).

Na to Lukovo poročilo navezuje sveti Janez svoje znamenite besede: „In Beseda je meso postala in med nami prebivala, in videli smo njeno slavo, slavo kakor edinorojenega od Očeta, polna milosti in resnice“ (1, 14).

Na teh evangelijskih besedah je utemeljena verska resnica o Marijinem božjem materinstvu in njenem nepopisnem dostojanstvu. Marija je po nauku svete Cerkve božja Mati v pravem in polnem pomenu te besede. Iz nje si je edinorojeni božji Sin privzel človeško naravo; v njenem deviškem telesu se je obli-

kovalo njegovo človeško telo. S polno pravico matere more Marija Jezusu reči: Moj otrok si, kri si od moje krvi in meso od mojega mesa. Seveda Marija ni dala Jezusu božjega življenja, ki ga ima od vekomaj od Očeta in je Jezus v tem pogledu z Očetom in Svetim Duhom njen Stvarnik; dala pa mu je človeško življenje, ki ga je v njej spočel Sveti Duh. Ker je v Kristusu ena sama božja Oseba v dveh naravah in je Kristus od prvega trenutka svojega spočetja Bog in človek skupaj, je Marija njegova prava mati, Mati božja, Bogorodica.

Iz te najvzvišenejše in najtesnejše zveze s Kristusom, ki je neločljiva in večna, izhaja nepopisna, neskončna Marijina veličina. Tako velika je, da je človeški um ne more doumeti ne človeška beseda izraziti, kakor ni mogoča doumeti in izraziti neskončnega bistva in veličastva božjega. Karkoli velikega in lepega o Mariji povemo, kakršnekoli slavne naslove ji dajemo, vse je malo v primeri s tem, kar pove njeno najvišje ime, ki je: Mati božja.

Sveti Anzelm takole govori: „Bog je rodil svojega Sina, enega bistva z njim, njemu enakega; ta njegov Sin, tako edino njegov in njemu v vsem enak, pa je po njegovi volji postal tudi edini in neizmerno ljubljeni sin Marijin, da je tako ta, ki je božji Sin, v eni osebi sin Marijin in sin Marijin pravi božji Sin.“

V dostojanstvu božje Matere je Marija dospela do meje samega božanstva — tako uče katoliški teologi. S tem seveda nočejo trditi, da bi bila Marija vredna božjega češčenja, zakaj Bog je en sam, neskončno vzvišen nad vsem stvarstvom, tudi nad Marijo. Marija

sama to ponižno priznava, ko se v največjem trenutku svojega življenja ponižno naziva Gospodovo dekle, sužnj. Po naslovu božje Matere pa vendar gre Mariji za Bogom prvo in prav posebno češčenje, zakaj med vsemi stvarmi ni nobene, ki bi se mogla z njo primerjati. Marija je prva za Bogom, povišana nad vse angele in svetnike; Bog edini je nad njo.

S tem je opravičeno, posvečeno in potrjeno vse izredno češčenje, hvala, zaupanje in ljubezen, ki jih ji od vseh početkov izkazuje sveta Cerkev, z njo pa vsi njeni verni sinovi in hčere. Brez spoštovanja in ljubezni do božje matere ne more obstajati prava krščanska vernost in pobožnost. Kristus in Marija sta v krščanski veri neločljivo združena.

Vedno devica

Ko si je božji Sin po večnem božjem sklepu izbral Marijo za svojo človeško Mater, jo je hotel imeti vso čisto, sveto, nedotaknjeno, deviško. Njegovo spočetje in rojstvo, po čemur je postal nam v vsem enak, razen v grehu, sta bila zato po božji volji čudežna. Marija je spočela od Svetega Duha kot devica, kot devica je Jezusa rodila, devica je ostala tudi po porodu.

Ta verska resnica, ki jo izpovedujemo v veroizpovedi in jo Cerkev od vseh početkov nezmotljivo oznanja, se opira po besedi svetega Mateja na starodavno napoved preroka Izaija: „Glej, devica bo spočela in rodila sina, ki se bo imenoval Emanuel, kar pomeni: Bog z nami“ (7, 14).

Iz Lukovega poročila vidimo, da je bila Marija obljubila Bogu vedno devišstvo, kar je enodušno krščansko izročilo. Ko razlaga njeno vprašanje angela: „Kako se bo to zgodilo, ko moža ne spoznam?“, pravi sveti Avguštin: „Prav gotovo ne bi tega rekla, če ne bi bila že prej zaobljubila Bogu svojega devišstva. Ker pa judovski običaji tega še niso dopuščali, se je poročila s pravičnim človekom, kateri naj ne bi s silo vzel, ampak branil pred nasilneži, kar je že prej Bogu obljubila.“

Pisatelj Ricciotti piše v Jezusovem življenju: „Da se je Marija poročila z Jožefom, je to storila zgolj po sili tedanjih judovskih običajev. Stari Hebrejci samskega stanu niso cenili in glavna družinska skrb je bila čim številnejše potomstvo; biti brez otrok je pomenilo božje prekletstvo. Stari rabinski viri pravijo, da je treba dati hčer v zakon, brž ko je godna za možitev. Ženska brez moža je bila za Hebrejca človek brez

glave, kajti mož je glava ženske (Ef 5, 13). In kakor so o tej stvari mislili Hebrejci in na splošno vsi stari Semiti, tako sodijo še danes Arabci, ki imajo pregovor: Za dekle je en sam sprevod: poročni ali mrtvaški. Marija se je tedaj uklonila temu tiranskemu običaju in se zaročila, toda njen skiep, ki ga je tako zaupno razodela angelu, odkriva posebno tuđi mišljenje zaročenca Jožefa, ki ga ne bi bila nikoli sprejela, če ne bi bil sklenil, da bo spoštoval njeno odločitev.“

Bog, ki čuje nad vsem in vodi vse k svojemu cilju, je dopustil ta Marijin zakon s svetim Jožefom, da je tako Marija ohranila svojo čast in dobila svojega varuha, Jezus pa svojega skrbnega rednika in pred postavo zakonitega očeta.

Ko se je Jožef zaročil z Marijo, je pač vedel za njeno zaobljubo, na katero je v svoji deviški čistosti pristal; skrivnost angelovega oznanjenja pa mu je zaenkrat ostala prikrita. Marija je odšla po angelovem odhodu obiskat svojo sorodnico Elizabeto, ki je nerodovitna, v svoji starosti spočela Janeza Krstnika, kakor je sam angel v potrjenje svojega poslanstva povedal, rekoč: „Pri Bogu ni nemogoča nobena reč“ (Lk 1, 37). Ko pa se je Marija po treh mesecih vrnila, je Jožef opazil njeno spremenjeno stanje, ki ga je napolnilo z nemirom. Ker je bil pravičen in je ni hotel osramotiti, jo je sklenil skrivaj zapustiti. Ni si namreč mogel o Mariji kaj slabega misliti, skrivnosti same pa si ni znal razložiti. Ko pa je o tem razmišljal, se mu prikaže v spanju angel Gospodov in pravi: „Jožef, sin Davidov, ne boj se vzeti k sebi Marije, svoje žene. Kar je namreč spočela, je

od Svetega Duha. Rodila bo sina, ki mu daj ime Jezus, zakaj on bo odrešil svoje ljudstvo njegovih grehov.“ Ko se je Jožef zbudil iz spanja, je vzel Marijo k sebi in je živel z njo deviško, dokler ni rodila sina prvorojenca, in dal mu je ime Jezus (Mt 1, 18—25).

Sveti Luka v evangeliju na to spoštljivo namiguje, ko piše: „In porodila je sina prvorojenca, ga povila v plenic in položila v jasli“ (2, 7). To bi bilo v resnici nemogoče, ako bi bila Marija podvržena porodnim stiskam drugih mater.

Da je bilo tudi Jezusovo rojstvo čudežno in deviško, veruje sveta Cerkev že od apostolskih časov dalje. Napoved tega edinstvenega čudeža vidi sveta Cerkev v že omenjeni Izaijevi prerokbi. Sveti Ambrož pravi k temu: „Zapisano je, da bo devica spočela in rodila sina. Prerok ne pravi, da bo spočela, ampak, da bo tudi rodila kot devica.“

Deviško spočetje Jezusovo v Mariji, delo Svetega Duha, je tako po samem Bogu izpričano. Zato molimo v veri: Ki je bil spočet od Svetega Duha.

Sveti očetje primerjajo deviški Marijin porod z zvezdo, ki da od sebe žarek luči, ne da bi pri tem utrpela kakšno okvaro. Lepa je tudi prispodoba s sončno lučjo, ki gre skozi steklo, ne da bi ga razbila, ne ob vstopu ne ob izhodu. Tako je božji Sin, žar večne luči, vstopil v deviško Marijino telo in iz njega izšel, ne da bi bilo njeno devišvo kaj prizadeto. Naša stara pesem povzema to lepo primero, ko poje: Kakor sonce skoz' glaž gre in glaž se ne razbije, tako je rojen bil Jezus iz Marije.

Devica pred porodom in v porodu, je Marija taka ostala tudi po porodu.

Tudi to je bilo že v stari zavezi napovedano po preroku Ezekijelu, ki v duhu gleda novi tempelj v Jeruzalemu in pravi o njegovih vratih: „Ta vrata naj ostanejo zaprta; ne bodo se več odpirala, in nihče ne sme skozi nje vstopiti; zakaj Gospod Bog je šel skozi nje; zato naj ostanejo zaprta“ (44, 2). Sveti očetje to napoved obračajo na Marijo. Njih razlage takole povzame sveti Tomaž: „Kaj drugega pomenijo ta zaprta vrata, če ne to, da bo Marija ostala vedno devica. Da ostanejo za vedno zaprta, pomeni pač to, da je Marija vedno devica, pred porodom, v porodu in po porodu.“

Sveti očetje branijo Marijino vedno devišvo s sveto vnemo proti onim, ki so ga zanimali. Sramotna in grešna se jim je zdela misel, da bi bila Marija po Jezusovem rojstvu zavrgla svojo obljubo večnega devišva, ali, da bi se bil Jožef po njenem deviškem porodu telesno z njo združil, ko je bil vendar po samem Bogu posvečen v njene skrivnosti.

Krivoverci prejšnjih časov, v novejšem času zlasti protestantje ugovarjajo, češ, da je v samem evangeliju rečeno, da je Jožef živel z Marijo deviško, dokler ni rodila sina prvorojenca; torej sta pozneje zakonsko živela. Že sveti Hieronim je na ta ugovor odgovoril: „Beseda 'dokler' pomeni v svetem pismu samo, da se je do nekega določene časa nekaj zgodilo ali da se ni zgodilo, ne pa, kaj se je potem zgodilo.“ Glede naziva „prvorojenec“, ki ga sveti Matej in Luka dajeta Jezusu, pa pravi: „Prvorojenec je vsak prvi otrok, ne le oni, ki mu sledijo še drugi, temveč tudi tisti, za katerim ni nobenega več.“ Poleg tega je treba vedeti, da so prvorojenci uživali po judovski postavi po-

sební ugled in posebne pravice, zato sta evangelista v svojem poročilu uporabila ta naziv, ki je za Jezusa časten in pomenljiv.

V evangelijih pa se vendar govori tudi o Jezusovih bratih in sestrah. V Nazaretu so kot brate poznali Jakoba in Jožefa ter Simona in Juda. Imen sester, ki jih je bilo več, sveti Matej ne navaja (13, 56). Jakob mlajši in Juđa Tadej sta Jezusova apostola. Bili so to otroci Marije, „sestre“ božje Matere in Alfeja, ki je morda isti kot Kleofa. Na ta pomislek že od prvih časov odgovarjajo sveti očetje takole: Jožef in Marija, potomca starodavne Davidove rodovine, sta gotovo imela mnogo sorodnikov, po njiju pa tudi Jezus. Omenjanje tega sorodstva se ujema z običaji na Vzhodu, kjer sledijo krvnim vezem do zadnjih tankih sledov in pravijo vsem bližnjim krvnim sorodnikom na splošno „bratje“ in „sestre“. Kako pa je bil Jezus z njimi v sorodstvu, ni lahko določiti, ker evangelisti ne sporočajo v podrobnostih.

Primernost in upravičenost te odlike

Sveti Ambrož takole utemeljuje primernost Jezusovega čudežnega rojstva: „Kristus se imenuje drugi Adam, ki je prišel obnovit, kar je prvi Adam izgubil. Prvi Adam se je rodil iz deviške zemlje, ki je plug še ni odprl; Kristus se rodi iz deviške Matere. Adam je oblikovan po božji roki iz ila zemlje; Kristus je oblikovan v Marijinem telesu po Svetem Duhu. Eden in drugi izhajata iz Boga; eden in drugi imata deviško mater; eden in drugi sta božja sinova; toda Adam je božja stvar, Kristus pa je božje bistvo.“

Podobno utemeljujejo sveti očetje pri-

mernost in upravičenost Marijinega vednega devištva: Marija je druga Eva, pridružena Kristusu, drugemu Adamu, v delu človeškega odrešenja. Kakor je bila prva Eva oblikovana iz Adama brez telesnega združenja, tako je Marija rodila novega Adama izven naravnege reda. Eva je bila po hudobnem duhu zapeljana v pogubo vsega človeštva, Marija pa je z deviškim rojstvom Odrešenika vsem prinesla Zveličarja. Kot mati izpričuje Marija, da je Kristus pravi človek, kot devica pa, da je pravi Bog, Stvarnik in Gospod vseh teles.

Ob teh mislih vzklika sveti Tomaž iz Villanueve: „O deviške duše, kako veliko učiteljico imate. Sama presveta Devica in Mati božja vas uči, kako je treba čuvati deviško neomadeževanost. Ona je bila prva, ki je izbrala to pot in jo je pokazala Adamovim otrokom; ona je prva ljudem pokazala, kaj je celibat in kako naj žive angelsko življenje v svojem mesu ter posnemajo nebeške duhove, ona je prva Bogu zaobljubila svoje devištvo in je s svojim zgledom nagnila druge, da storijo isto.“

Sveta Jedrt pripoveduje v knjigi svojih razodetij, da je nekega dne, ko je slišala pri maši besede svetega evangelija, kjer se Kristus imenuje Marijin prvorojenec, sama pri sebi vzkliknila: „Zdi se mi, da bi bil za Jezusa bolj primeren naziv sina edinca, kot sina prvorojenca.“ Ko je še o tem razmišljala, se ji prikaže Marija in ji reče: „Ne, Jezus ni sin edince, ampak prvorojenec. To ime mu bolj pripada, zakaj za njim, to je v njem in po njem sem vas vse rodila v svoji ljubezni in ste zdaj vsi moji otroci in Jezusovi bratje.“

Alojzij Košmerlj

Hiša brezboštva v Rusiji

Ko je bil Nikita Hruščov še neomejen poglavar Rusije in najvišja oseba v Sovjetski zvezi, je astronom German Titov pridobil občudovanje bivšega ministrskega predsednika z izjavo, ki jo je dal na zborovanju komunistične stranke: „V vesoljstvu ni prostora za Boga.“ Titov bi moral še dodati: „Pa tudi v Sovjetski zvezi ne.“ Tudi časopis „Kmečko življenje“ je pretiraval, ko je prejšnji mesec napovedal, da bo potem, ko se bo posrečilo sovjetom priti na Luno, konec vere. Časopis nato še dostavlja: „Sveto pismo bo v tem slučaju objavljeno, da se umakne v arhive.“

Hruščov zdaj ni več najvišja oseba v Rusiji. Vendar to ni prav nič zmanjšalo v Kremlinu uradnega sovjetskega nasprotstva proti krščanski, proti judovski veri in proti vsemu, kar je v zvezi z bogoslužjem.

Vera v Sovjetski zvezi

Vera nima v Sovjetski zvezi nobenega mesta in nobenih pravic. To je bilo posebno očitno v božičnih praznikih. Tudi „Santa Claus“ (božični možiček) se je moral podrediti duhu in redu komunistične stranke. Preden so leta 1917 komunisti začeli širiti brezboštvo, je Santa Claus, dobri božični možiček, prihajal iz svojega kraljestva na zemljo na sveti večer. Tedaj je obiskoval s svojimi darovi tudi druge severne dežele. Zdaj pa, ko so božič in druge praznike potisnili v ozadje, mora Santa Claus ali dedek mraz, kakor mu zdaj

pravijo v Rusiji, deliti darove na dan novega leta.

Pero in govorniška umetnost

Sovjetski voditelji ne porablajo za boj proti veri meča, ampak pero in govorniško spretnost. Kadar hoče sovjetski državljani moliti v cerkvi ali judovski shodnici, ga nihče ne ovira. Vendar pa doraščajoča mladina verne ljudi večkrat na javnih prostorih napada, jih izžvižgava in se jim posmehuje.

Sovjetska ustava iz leta 1936 dovoljuje sicer versko svobodo. Vendar pa daje tudi državi pravico, širiti brezboštvo in prepoveduje verski pouk mladine do 18. leta. To je verjetno najuspešnejše sredstvo za boj proti bogoslužju, kar so se jih mogli komunisti izmisliti.

Tri četrte tistih oseb, ki v Moskvi še obiskujejo cerkve ali shodnice, je že starih 50 let in več. Njihovi otroci in vnuki se drže oddaleč. Število svestič let za letom pada, novih pa ne zdajajo.

Toda komunisti v Rusiji ne napadajo samo krščanskih ver, ampak uradno nastopajo s svojo posebno propagando tudi proti judovski veri. Število shodnic se je od leta 1927 izredno zmanjšalo. Kljub temu se je komunistični oblastnik iz Bele Rusije zelo pritožil nad malomarnostjo v boju proti ruski pravoslavni Cerkvi, proti katoliški in judovski veri v tej pokrajini. Dodal je, da je to zakrivila premalo dosledna

vzgoja, ki bi morala na pravo pot pripeljati vse tiste, ki še verjamejo bajkam o verskih čarovnijah.

Hiša brezboštva

Igor Romanov, upravitelj „Hiše brezboštva“ v Moskvi, kjer je središče uradne brezbožne propagande, je izjavil temu dopisniku, da okoli 100.000 oseb še obiskuje med božičnimi prazniki 44 pravoslavnih cerkva, ki so še v tem mestu. Ta številka je zelo nizka, če jo primerjamo z dobo, ko so bili še carji. Vendar, dokler se bo sovjetska komunistična družba zavedala, da je le en človek v Rusiji še veren, se bo boj proti veri nadaljeval. Tako je izjavil Romanov.

Ta boj se bije na različnih področjih: v gledališčih, v knjižnicah, v kinematografih, na vseučiliških stolicah in v razpravah o brezboštvu v posameznih skupinah.

Eno izmed najbolj priljubljenih orožij uradne sovjetske protiverske propagande in borbe je zasramovanje cerkvenih služabnikov. Duhovnikom večkrat očitajo, da kraдеjo revnim in da so med drugo svetovno vojno sodelovali z nacisti. Nekega škofa pravoslavne Cerkve se obtožili, da je imel harem (več žensk).

Sovjetski voditelji, tudi Hruščov, so na zunaj — kljub temu, da so imeli svoje mnenje o Bogu in veri — nastopali, kakor da nasprotujejo smešenju posameznih vernikov. Zavedali so se, da bi jim moglo to povzročiti veliko škodo,

ker bi rodilo mnogo mučencev med preganjanji. Cilj uradne propagande je, ljudi z razumskimi razlogi prepričati, da je treba vero odstraniti iz javnega življenja.

Prejšnje leto pozimi, ko je Osrednji odbor komunistične stranke ustanovil poseben zavod za znanstveno brezboštvo, ki naj bi odstranjal zlo, ki ga prinašajo organizirane vere, je tudi ustanovil organizacijo za posebne tečaje znanstvenega brezboštva na vseučiliških in vzgojnih zavodih ter ukazal, da so ti brezbožni tečaji obvezni.

Poroke

Poroka na sovjetski način je brez vsake verske vsebine. Kadar se v palači za poroke v Moskvi kak par poroči, ne izreče svoje privolitve v zakon pred oltarjem, ampak pred doprskim Leninovim kipom. Vendar se še mnogo ljudi poroči cerkveno. Zato se komunistične oblasti večkrat nad tem pritožujejo.

Ruska pravoslavna Cerkev trdi, da ima še 50 milijonov vernikov. Nekateri opazovalci pa mislijo, da je ta številka pretirana. Pravijo, da jih ni več ko od 20 do 30 milijonov. V Rusiji, ki ima 227 milijonov prebivalcev, je samo 40 let krščanska vera prevladovala nad vsemi drugimi verami.

Mislijo, da je v Rusiji tudi 20 milijonov muslimanov, okoli 3 in pol milijona protestantov s svojimi mnogimi verskimi ločinami in prav toliko judov.

Gregor Mali

Na vsak način je treba dopustiti bivanje stvariteljne moči. Vse v organični naravi priča o smotrnosti in razodeva višji um.

Bezzelius

Posmrtna maska papeža
Janeza XXIII. — dobrega pastirja
20. stoletja

iz dnevnika Janeza XXIII.

V semenišču v Bergamo

Angel Jožef Roncalli je kot mali hlaček začel hoditi v šolo v domačem kraju Sotto il Monte. Najprej so se otroci zbirali še v stari šoli v Camaitino (izg. Kamajtino). Ko so pa dokončali občinsko hišo v Bercio, so pa tam pripravili šolske prostore. Domačega italijanskega jezika ga je učil Alojzij Bonardi, duhovni pomočnik iz Carvico (izg. Karviko). Že devetletnemu fantku pa je začel strogi župnik Pater Bollis vtepati v glavo latinske besede in slovnico. Prav lahko ni šlo pri prvem izpitu, a šlo je. Kot vnanji gojenec je meseca novembra 1891 vstopil v škofijski zavod v kraju Celana (izg. Čelana). Vendar v tistih nekaj mesecih ni bilo kakšnih posebnih šolskih uspehov. Ta zavod je ustanovil sv. Karel Boromejski. Nad starimi zavodskimi vrati je Jožek videl njegov kip. Tam se je torej prvič srečal s tem

velikim obnoviteljem krščanskega življenja po tridentinskem cerkvenem zboru. Vemo, kako ga je kasneje sv. Karel Boromejski živo zanimal. Debele knjige je o njem in o njegovem delu pisal. Bil mu je vse življenje veliki učitelj in celo kot papež si ga je na dan slovesnega kronanja (4. nov. 1958) izbral za svojega velikega vzornika pri delu za zveličanje duš. Kasneje je seveda tudi spredidel, kako je ta zavod nanj vplival s svojo versko vzgojo in strogim redom. Kljub težavam, ki jih je kot mladenček tam doživljal, je ohranil na zavod najhvaležnejši in vesel spomin.

Končno je v začetku novembra leta 1892 kot enajstleten deček bil sprejet kot notranji gojenec v malo semenišče v Bergamu. Skraja ni bilo lahko z učenjem takoimenovanih klasičnih jezikov in drugih gimnazijskih predmetov. Redi v tretjem razredu gimnazije so bili

dobri pa skromni. Pa fant je z dobro voljo in pridnostjo napredoval, da je bil v petem razredu že med prvimi. V znanju in čednostnem življenju je tako hitro napredoval, da je bil že kot štirinajstletni fant 24. junija 1895 sprejet s tonzuro med klerike. Kot papež se je Janez XXIII. čudil, ker je bil ta primer redek in edinstven za tisti čas. Kmalu potem je bil navzoč v bergamski stolnici pri škofovskem posvečenju jezuita Abundija Cavadinija, misijonskega škofa v Mangalore v Indiji. Vse to ga je po njegovem osebnem priznanju silno dvignilo ter spodbudilo k pridnosti pri učenju in k prizadevanju za napredek v duhovnem življenju.

Prvi veliki načrti

V bergamskem semenišču so že oã nekdanj imeli posebno Marijino družbo v čast Brezmadežni in v čast Marijinemu oznanjenju. Njeni člani so morali biti res vzornega obnašanja. Še v dobi, ko je bil mladi Jožef Roncalli v semenišču, so imeli zanje posebna pravila za zgledno versko in нравno življenje. Duhovni voditelj jih je izročil tudi štirinajstletnemu Jožefu Angelu. Jožef pa je bil zelo samostojen značaj. Ta pomembna pravila je temeljito proučil, potem si je pa ob njih sestavil pod spovedniškovim vodstvom temeljit načrt za vse duhovno življenje. Če ta pravila primerjamo s sklepi mladega Angela Jožefa, brž vidimo, da je Angel Jožef vse res dobro premislil, vse do podrobnosti določil in k onim pravilom še marsikaj dodal. Ta načrt duhovnega življenja mu je bil tako drag, da se ga je pravzaprav do smrti držal.

Kot uvod v ta življenjski načrt je

zapisal besede tridentinskega cerkvenega zbora o obnovi klerikov in duhovnikov: „Tako se za klerike, ki so poklicani v Gospodov delež popolnoma spodobiti, da svoje življenje in nravi tako urede, da so v svoji obleki, obnašanju, hoji, govorjenju in v vseh drugih stvarih resni, umirjeni in polni verskega duha; celo majhnih grehov, ki bi bili pri njih zelo veliki, naj se izogibljejo, tako da bodo vsa njihova dejanja pri vseh vzbujala spoštovanje. „Naj omejimo, da se je moral tega zlatega navodila tridentinskega cerkvenega zbora zelo zvesto držati, ker je latinsko besedilo znal na pamet ter je kot škof in papež ponovno opozarjal nanj in ga razlagal.

Janez XXIII. je kot papež tako zelo priporočal pobožno branje in premišljevanje svetega pisma, da je dobil naslov: papež svetega pisma. Zanimivo pa je, da si je tudi takoj pod zgoraj omenjeno navodilo zapisal tudi besede iz sv. pisma, ki se tako prilegajo njegovim velikim mladostnim načrtom: „Dobro je možu, če nosi jarem od svoje mladosti“ (Žal 3, 27).

Nato pa sledi tako pomemben stavek: „Prvi in glavni temelj: izbrati si duhovnega voditelja izmed najbolj vzornih, razumnih in učenih; do njega je treba imeti vse zaupanje in biti v popolnem zaupanju odvisen v vsem od njega in njegovih nasvetov ter vodstva.“ Naslednja Jožefova pravila za življenje razodevajo, kako zelo je hotel biti odvisen od duhovnega voditelja. Morda bodo kdaj prišle na vrsto izjave njegovega zadnjega duhovnega voditelja in spovednika monsignorja Cavagna.

Podrobni načrti in sklepi so pa naslednji:

V s a k d a n

1. Opraviti vsaj četrturno premišljevalno molitev takoj potem, ko bom zjutraj vstal.

2. Biti pri sv. maši, ali bolje: streči pri sv. maši.

3. Opraviti četrturno duhovno branje.

4. Zvečer pred odhodom k počitku opraviti splošno izpraševanje vesti in obuditi kesanje ter pripraviti točke premišljevanja naslednjega dne.

5. Pred obedom ali pred večerjo, ali vsaj pred splošnim izpraševanjem vesti opraviti tudi posebno izpraševanje vesti o tem, kako sem se skušal znebiti kakoga greha ali napake, oziroma kako sem skušal pridobiti si kako krepost.

6. Biti priden za sestanek pri kongregaciji ob praznikih. Za šolo in krožke ob delavnikih ter posvetiti vedno primeren čas za učenje doma.

7. Vsaj enkrat obiskati Jezusa v presv. Rešnjem Telesu in kako cerkev ali kapelo, ki je posvečena blaženi Devici Mariji.

8. Zmoliti pet očenašev in pet zdravamarij v čast ranam našega Gospođa Jezusa Kristusa med osemnajsto in enaindvajseto uro in opraviti vsaj tri zahtevanja v čast Mariji Devici.

9. Opravljati še druge ustne molitve in druge navadne pobožnosti v čast Mariji Devici, v čast sv. Jožefu, k svetim zavetnikom in dušam v vica; vse pa mora seveda odobriti moj duhovni voditelj; tako tudi knjige za premišljevanje in duhovno branje.

10. Brati pazljivo in premišljeva je celo poglavje ali vsaj del poglavja v la-

tinščini iz knjige zelo pobožnega Tomaža Kempčana.

11. Da bi mogel stanovitno spolnjevati vse omenjene stvari, si napraviti dnevni red ter tam označiti določen čas za molitev, za učenje, za druge pobožnosti, za razvedrilo in spanje. Kajpak se je treba posvetovati z duhovnim voditeljem.

12. Navaditi se, da bom pogosto dvigal duha k Bogu s kratkimi, pa gorečimi zdihljaji.

V s a k t e d e n

1. Spovedati se in prejeti sv. obhajilo.

2. Postiti se ob petkih in sobotah.

3. Na omenjeni dan opraviti kako pokoro po nasvetu duhovnega očeta.

4. Isti dan opraviti poleg navadne molitve ali duhovnega branja še četrturno molitev ali duhovno branje in sicer v kaki cerkvi če je mogoče. To pa je mogoče nadomestiti takó, da bom imel kako duhovno konferenco, oziroma se je bom udeležil, ali pa izvršil kako delo usmiljenja, ki ga bo duhovni voditelj po svoje odločil.

5. Sedé ali pa sprehaje se pogovarjati se z enim ali več tovariši o dobrih ali duhovnih stvareh. Vsebino za pogovor bi mogli vzeti iz jutranjega premišljevanja, iz duhovnega branja, ali iz katerega od teh pravil; v domačem pogovoru si izmenjati dobre misli, ki smo jih imeli, ali ki nam jih bo Gospod takrat navdihnil.

6. Vsako soboto pripovedovati ali pa drugega poslušati, kako pripoveduje kak zgled ali čudež presvete Device Marije, ter ob tem narediti kako npravno ali pobožno naobračbo.

7. Vedno se iskreno opravičiti pred voditeljem, če sem se v zgoraj omenjenih stvareh kaj pregrešil; istemu povedati tudi osebno krivdo glede vsake druge pomanjkljivosti proti temu pravilu in ga prositi za kako pokoro.

V s a k m e s e c

1. Izbrati si kak dan za večjo duhovno obnovo ter si bolj resno in natančno izprašati vest o izboljšanju napak in o napredovanju v kreposti ter o spolnjenju tega pravila.

2. Izbrati si kakega najbolj zglednega in gorečega fanta in ga prositi, naj dobro pazi na naše obnašanje ter naj nas iskreno in z ljubeznijo opozori na napake, ki jih bo na nas videl; določiti za ta opozorila zgoraj omenjeni dan, ali kak drug dan, ki je temu blizu.

3. Po vsem tem iti k duhovnemu očetu in se stvarno pogovoriti o zgoraj omenjeni stvari in o drugih posebnostih, ki se bodo lahko zgodile; sprejeti njegova navodila in jih točno izpolniti.

4. Ljubo mi mora biti, če je na moje pomanjkljivosti duhovni voditelj opozorjen.

5. Poleg drugih zavetnikov imeti še posebnega mesečnega zavetnika.

V s a k o l e t o

1. Opraviti duhovne vaje tu v semenišču o pustnem času, ali pa ob drugem času in na drugem kraju, čeprav ni potrebno zaradi prejema svetih redov; če je zakonit zadržek, posvetovati s svojim voditeljem.

2. Ob tistem, ali pa ob drugem bolj

pripravnem času opraviti splošno ali letno sv. spoved.

3. Pogovoriti se z duhovnim voditeljem pred odhodom na počitnice, da ljem pred odhodom na počitnice, da zvem, kako naj se ravnam med njimi.

4. Pred zgoraj omenjenimi počitnicami dati drugim tovarišem ali pa sprejeti kak spominek, da jih dobro preživimo v Gospodu.

Koliko zgledne slovenske mladine bi imeli in koliko duhovniških poklicev, če bi si vsaj malo prizadevali za to, za kar se je Jožef Roncali že od mladosti tako zelo trudil.

DR. FILIP ŽAKELJ

Načrt Janeza XXIII. za pomoč Južni Ameriki. Prošnja, ki jo je papež Janez XXIII. naslovil na španske škofe, da bi podarili svoje duhovnike v pomoč Južni Ameriki, se uresničuje z majhno zamudo. V lanskem letu (1964) bi moralo namreč dospeti v latinske dežele 250 španskih duhovnikov, a jih je le 156. Ti so se takole porazdelili:

Argentina	37
Kolombija	26
Venezuela	22
Braziliija	18
Perú	16
Čile	11
Dominikanska republika	6
ZDA	4
Bolivija, Guatemala in Paraguay ..	3
Ekvador in Uruguay	2
Mehika	1

Kardinal Bea, nekdanji rektor svetopisemskega instituta v Rimu in spovednik Pija XII. združuje jasnost z največjo ljubeznijo

Drug drugemu služite z ljubeznijo

Da je prva in največja zapoved ljubezen do Boga, to prav za prav še dosti hitro razumemo. Le uresničiti to zapoved — to je težko. Večje pa je naše presenečenje, ko beremo v evangeliju, da je druga zapoved, ljubiti bližnjega kakor sam sebe, prvi enaka. Naš bližnji vendar ni enak Bogu! Kako naj bo torej druga zapoved enaka prvi? In vendar je tako. Zapisal je te besede sv. Matej v svojem evangeliju, tako tudi sv. Luka. Sv. Janez gre v nekem oziru še dalje. V prvem pismu trdi, da tisti, ki ne ljubijo svojega bližnjega, sploh ne more ljubiti Boga: „Ako kdo pravi: Ljubim Boga, pa sovraži svojega brata, je lažnik. Kdor namreč ne ljubi svojega brata, ki ga je videl, kako more ljubiti Boga, ki ga ni videl? In to zapoved imamo od njega, da kdor ljubi Boga, naj ljubi tudi svojega brata“ (I, 4, 20s). Ljubezni do Boga in do bližnjega torej ni mogoče ločiti. Ljubezen do bližnjega je prvi in odločilni znak za pravo ljubezen do Boga. Kristus, učitelj ljubezni do Boga je tudi naš učitelj ljubezni do bližnjega s svojim zgledom in s svo-

jimi besedami. Poslušajmo njegov nauk in učimo se od njega ljubiti svojega bližnjega kakor sami sebe!

Naš veliki zgled

Sv. Janez piše, da je prišel Odrešenik na svet iz ljubezni do ljudi: „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, marveč da bi se svet po njem zveličal“ (Jan 3, 16). Odrešenje na križu, ki nam je odprlo vrata v večno življenje, je največji dokaz božje ljubezni do ljudi. A tudi že vse Kristusovo življenje ni bilo nič drugega kot izkazovanje dobrote in ljubezni, usmiljenja in pomoči. Grešniki, bolniki, ubožci, zaničevani in zapuščeni, vsi so vedno znova in na vse mogoče načine doživljali Kristusovo ljubezen. Tako je Gospod svojim učencem, ko jim je pri zadnji večerji dal zapoved ljubezni do bližnjega mogel reči: „To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem vas jaz ljubil“ (Jan 15, 12). „Novo zapoved vam dam: Ljubite se med seboj. Po tem bodo vsi spoznali,

da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj“ (Jan 13, 34—35). Kristus je torej naš veliki zgled ljubezni do bližnjega. Kakor nas je on ljubil, kakor nas še danes ljubi, tako se moramo tudi mi ljubiti med seboj. Vzor in merilo naše ljubezni do bližnjega je Kristusova ljubezen do nas.

Kako odločilnega pomena je ta ljubezen, Kristus izrecno poudarja, ko pravi, da nas bodo ljudje ravno po naši ljubezni do bližnjega spoznali kot njegove učence, kot kristjane. Mi večkrat sebe in druge po vseh drugih stvareh presojava, ali smo dobri ali slabi kristjani: po nedeljski maši, pogostem prejetju zakramentov, postni zapovedi, katoliškem tisku, političnih strankah in še po tem in onem. Gotovo ima vse to velik pomen, a odločilne važnosti je vendar, pravi Gospod, ljubezen do bližnjega. Ali se tega dovolj jasno zavedamo? Ali tako tudi živimo?

V čem obstaja krščanska ljubezen do bližnjega?

Ta in oni se morda izgovarja, češ, da je že pripravljen ljubiti bližnjega, a da ne ve prav, kako. Kristus nam odgovarja, da moramo bližnjega tako ljubiti, kakor on, Kristus nas ljubi. Treba je torej, da gledamo na Kristusa, kakor je on v svojem življenju hotel ljudem samo dobro, kako jim je pomagal in odpuščal, kako se ni dal nikdar zagreniti, kako se je končno za ljudi žrtvoval, zanje trpel in umrl. Kar je on delal, to moramo delati tudi mi ali si vsaj resno prizadevati. Kdor na Kristusu mere svojo ljubezen do bližnjega, si bo moral nenehno priznavati, da bližnjega še ne ljubi tako, kakor bi ga moral.

Mogoče bo kdo dejal, da je bil Kristus pač Bog in da mi ubogi grešni ljudje ne bomo mogli nikdar tako ljubiti kakor on. Ali pa bo kdo trdil, da Kristusa premalo pozna, da bi se mogel vedno po njem ravnati, na njem razbrati, v čem obstaja ljubezen do bližnjega. Zato nam daje Gospod še drugo merilo, ko pravi: „Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe.“ Tako bremo pri sv. Mateju (Mt 22, 39). Kaj pa se pravi, ljubiti sam sebe, to ve vsak iz lastne skušnje, in sicer tako dobro, da tu sploh ni mogoč noben izgovor. Na tej izkušnji sloni tudi Gospodova beseda, izrečena v pridigi na gori: „Vse, kar hočete, da bi ljudje vam storili, storite tudi vi njim; zakaj to je postava in preroki“ (Mt 7, 12).

Kdor torej noče, da bi bil bližnji do njega trd, nevoščljiv, krivičen, da bi ga opravljal in obrekoval, tudi sam ne sme biti tak. Kdor to naredi, že veliko naredi. A Kristus zahteva več: vse kar hočemo, da ljudje nam store, moramo tudi mi njim storiti. Če imaš torej rad, da je tvoj bližnji do tebe prijazen, dober, potrpežljiv, velikodušen, spravljen, da ti pomaga, bodi tudi ti tak do njega! Vprašuj se nenehno, nad čem bi imel veselje, če bi tvoj bližnji to storil — in sam njemu to stori! To je resnična ljubezen do bližnjega.

V čem se kaže ljubezen do bližnjega

Nekateri mislijo, da se taka ljubezen do bližnjega pokaže šele v denarnih darovih ali pa da mora priti kakšna posebna priložnost, npr. če pogori hiša ali če pride povodenj, nesreča, bolezen ali smrt. Jezus pa nas takole uči: „Slišali ste, da je bilo rečeno starim: vsak, kdor

se jezi na svojega brata, zasluži, da pride pred sodbo; in kdor reče svojemu bratu tepec, zasluži, da pride pred veliki zbor; kdor pa reče nespametnež, zasluži, da pride v peklenski ogenj. Če torej prineseš svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pusti svoj dar tam pred oltarjem in pojdi, da se poprej spraviš s svojim bratom, in potem pridi in daruj svoj dar“ (Mt 5, 21—24). Ljubezen do bližnjega se torej začne v hiši, v družini, pri delu, v družbi. Pokaže se že v besedah, v katerih pride do izraza mišljenje in srce. Prav posebno nas Odrešenik opozarja na spravljivost in na odpuščanje. Pravi, da so naše molitve in daritve pred Bogom brez vrednosti, če smo sprti s svojim bližnjim: „Če torej prineseš svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pusti svoj dar tam pred oltarjem in pojdi, da se poprej spraviš s svojim bratom, in potem pridi in daruj svoj dar“ (Mt 5, 23—24). Ali ne bi bili moral morda že kdaj tudi mi sami ob nedeljah iz cerkve in se iti najprej spraviti s sosedom, z možem ali ženo, z bratom ali s sestro, s tem ali z onim človekom, če bi resno vzeli božjo besedo? A kdo nam daje pravico, da je ne jemljemo resno? Človek se naravnost prestraši, kako ostro Gospod zahteva, da se spravimo z bližnjim, da mu odpuščamo, da spravimo vse v red, drugače je vse zastoj pred Bogom. Vse nam če ne pomaga in tudi Bog sam nam ne bo odpustil. Že v očenašu nas je Jezus naučil moliti: Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom. To ne sme biti naša vsakdanja laž, ampak iskrena volja. V razlagi te prošnje iz očenaša jasno pravi Gospod: „Če namreč odpustite ljudem njih po-

greške, bo tudi vaš nebeški Oče odpustil vaše grehe. Če pa ne odpustite ljudem, tudi vaš Oče vam ne bo odpustil vaših pregreškov“ (Mt 6, 14—15). Priliko o neusmiljenem hlapcu, ki mu je gospodar odpustil ves dolg, sam pa svojemu sohlapcu še malenkosti ni hotel odpustiti, zaključuje Gospod z besedami: „Tedad je gospodar poklical hudobnega hlapca in mu rekel: Hudobni hlapec, ves dolg sem ti odpustil ker si me prosil. Ali nisi bil tudi ti dolžan, usmiliti se svojega sohlapca, kakor sem se jaz tebe usmilil? In razsrdil se je njegov gospod in ga izročil mučiteljem, dokler ne bi poplačal vsega dolga. Tako bo tudi moj nebeški Oče storil z vami, če iz srca ne odpustite vsak svojemu bratu“ (Mt 18, 32—35).

Zgodovina se ponavlja

Nismo samo mi taki, da se izgovarjamo, če Zveličar zahteva od nas ljubezni do bližnjega. Že v Kristusovih časih je bilo tako. Sv. Luka nam pripoveduje o nekem učitelju postave, ki je Jezusa vprašal, kaj naj stori, da doseže večno življenje. Kristus mu je dal za odgovor zapoved ljubezni do Boga in do bližnjega. „Ta pa se je hotel opravičiti,“ piše sv. Luka, „in je rekel Jezusu: Kdo je moj bližnji?“ (Lk 1, 29). Kristus mu ni naravnost odgovoril, ampak povedal priliko o usmiljenem Samaritanu, ki jo vsi dobro poznamo. S to priliko je Jezus pokazal, da je naš bližnji vsak človek, ki potrebuje naše pomoči, naj si bo domačin ali tujec, v telesni ali duševni stiski. Tri stvari pa so v tej priliki posebno značilne in ne smemo kar tako na tiho mimo njih.

Najprej pravi Kristus, da sta judovski duhovnik in levit šla mimo ra-

njenca, čeprav sta ga videla. Dva pobožna človeka torej, ki sta božje zapovedi dobro poznala in jih tudi natančno izpolnjevala, ki sta bila posebej v božji službi, ki sta tudi druge učila božjo postavo. Ljubezni do bližnjega pa nista poznala. Človek bi mislil, da bosta ravno ta dva pobožna moža s posebno vne-
mo pomagala nesrečnemu človeku. Ali sta šla enostavno mimo. Samarijanu pa se je ranjenec v srce zasmilil. Samarijani so bili dedni sovražniki Judov. Za Jude so veljali kot pogani in med obojimi ni bilo nobenega stika. In ta pogani in sovražnik izkaže siromaku usmiljenje, medtem ko gresta pobožna Juda kot gluha in slepa mimo cerkve, brezverci, ki ne molijo in ne hodijo k zakramentom, so dobri in usmiljeni, pomagajo v stiski, kjer le morejo. Takoimenovani pobožni kristjani pa, ki imajo doma blagoslovljeno vodo, ki ne zamudijo nobene maše in pobožnosti, ki so v vseh katoliških družtvih in imajo vse svetinje, podobice in pobožne lističe, kar jih je mogoče dobiti, so trdosrčni, neusmiljeni, brez ljubezni, gredo mimo, če vidijo nesrečnega človeka, ali pa naredo ovinek, da bi nesrečneža ne videli in tako imeli dober izgovor.

Tretje pa, kar vam pove prilika, je, kaj moramo v ljubezni do bližnjega storiti: ne samo z besedami tolažbe, ne samo vreči ubogemu vinar, ne samo priporočiti ga dobredelnim društvom ali mu dati naslov te ali one plemenite osebe, na katero naj se obrne, ampak sami pomagati, kakor pravi sv. pismo o Samarijanu: „In pristopil je in vtil v njegove rane olja in vina ter jih obvezal; posadil ga je na svoje živinče, peljal do gostišča in zanj poskrbel. Drugi dan je vzel dva denarja in dal gostilničarju ter rekel: Poskrbi zanj. in kar boš več

potrošil, ti jaz nazaj grede povrnem“ (Lk 10, 34—36). Vsako posamezno dejanje je važno in poučno za nas. Zato tudi Jezus zaključuje priliko z besedami: „Pojd in tudi ti tako delaj!“ (Lk 10, 37).

Sojeni bomo po ljubezni

Da, to naročilo velja nam, v tem postnem času še posebno. Pri zadnji sodbi nas bo Gospod sodil ravno po teh dejanjih ljubezni do bližnjega, kot bremo pri sv. Mateju: „Ko pa pride Sin človekov v svoji slavi in vsi angeli z njim, takrat bo sédel na prestol svojega veličastva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi in ločil jih bo ene od drugih kakor loči pastir ovce od kozlov. In postavil bo ovce na svojo desnico, kozle pa na levico. Tedaj poreče kralj tistim, ki bodo na njegovi desnici: Pridite, blagoslovljeni mojega očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta! Zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti; žejen sem bil in ste mi dali piti; popotnik sem bil in ste me sprejeli; nag sem bil in ste me oblekli; bolan sem bil in ste me obiskali; v ječi sem bil in ste prišli k meni. Tedaj mu bodo pravični odgovorili: Gospod, kdaj smo te videli lačnega in smo te nasitili ali žejnega in smo ti dali piti? Kdaj smo te videli popotnika in smo te sprejeli ali nagega in te oblekli? Ali kdaj smo te videli bolnega ali v ječi in smo prišli k tebi? In kralj jim bo odgovoril: Resnično, povem vam: Kar ste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili“ (Mt 25, 40). Bog daj, da bi mi tega nikdar ne pozabili!

Dr. Alojzij Šuštar, švicar

PRIpravIVA DUŠO!

Videla sva dramo najinega življenja. Videla sva, kako ljudje odgovarjajo na probleme življenja. Postavila sva merilo za najdenje prave rešitve. Sedaj nastane vprašanje: Kaj se zahteva pri tistem, ki išče, da bo našel? Odgovoriva: Dvoje se zahteva — iskati resnico in slediti resnici.

Iskati resnico.

Najprej je nujno, hoteti iskati resnico, imeti razum neprestano buđen, željan luči, pripravljen sprejeti resnico, pa naj bo kakršnakoli, pa naj pride od koderkoli.

Ta pripravljenost duše je bistvena: brez te ljubezni do resnice, ki nas mora prepojiti do mozga, bodo kriva načela, ki danes vodijo svet, privedla do iztirjenja in nas bodo peljala po zmotnem tiru.

Slediti resnici.

Treba pa je tudi hoteti slediti resnici, kljub malodušnosti.

Kako si vzgojiti voljo, ki bo vselej pripravljena slediti resnici? Treba jo je počasi in potrpežljivo vaditi, da se navadi delati dejanja gospodstva nad samo seboj. Znati se kdaj pa kdaj odpovedati dovoljenemu užitku samo zato, ker hočem, da se odpovem. Toliko bolj se je treba naučiti, brez ugovora se odpovedati vsemu, kar je proti naravnemu zakonu.

Enkrat na dan se nekoliko odpovedati jedi ali tobaku, odložiti branje pisma ali časopisa, podaljšati pet minut delo, ne obrniti tjavendan glave na cesti, ne uporabiti naslonjača, ampak zadovoljiti se s stolom, četrť ure prej vstati iz postelje.

In vselej iz preprostega razloga, da hočemo biti gospodarji samih sebe. To je odlična šola, ki nas bo naredila bolj pripravne, da iščemo resnico in ji sledimo.

Treba si je dobro zapomniti: Resnica bo od nas zahtevala žrtev. Treba je biti pripravljen plačati veselje, ki nam ga nudi življenje v luči in redu.

A volja je še bolj potrebna za vstajenje po padcu. Ne smemo misliti, da ne moremo pasti, če gojimo v duši gorečo ljubezen do resnice: človeška volja je šibka. Kljub padcem in neuspehom je treba imeti pogum za vstajenje, nadaljevanje poti.

Če hočeva reševati življenjski problem, morava ljubiti resnico in biti pripravljena slediti ji, naj stane, kar hoče. Treba je, kot pravi sv. Tomaž, „iti za resnico z vso dušo“. Duša mora voditi naše življenje, ne telo. Duša s svojima dvema zmoglostima, razumom in voljo, mora v nas zgraditi pogled na svet, neodnehljiv dinamizem, notranji red, ki ustvarja močne osebnosti in ljudi akcije.

Smem imeti prijatelja?

Nekega dne se pojavi tudi to vprašanje. Prijatelj! To zveni tako nedolžno in samo po sebi umevno. Prijateljstvo je vendar nekaj lepega. Zakaj bi ne smela imeti fanta za prijatelja? Tako čeden se ti zdi. Rada bi ga imela. Tudi on bi te imel rad. Pri tem vendar ni nič slabega! A kljub temu čutiš, da je treba o tem povprašati.

Tako sta tudi nekoč dva mlada človeka vprašala. Mislim, da sta se imenovala Bogomir in Sonja. Bogomir je imel šestnajst let in je igral violino. Sonja je imela petnajst let in je igrala klavir. Obe družini sta se dobro poznali in sta se včasih obiskovali. Tako sta se Bogomir in Sonja spoznala. Fant je bil pogosto pri njej na obisku, skupaj sta igrala, njuno igranje je bilo lepo in vse je bilo samo po sebi umevno. Čez čas sta se vedno bolj spoznavala, se večkrat srečala, šla skupaj na sprehod in spoznala, da sta si prav prava prijatelja. Nekega dne sta vprašala svojega duhovnika, kaj misli o njunem prijateljstvu. Rekel jima je: „Če bosta kdaj opazila, da je iz tega nastalo več kot prijateljstvo, pridita zopet, tedaj bomo o tem dalje govorili.“

Nekega lepega dne se je zgodilo da sta se otroka sprehajala v gozdičku. Bila sta sama. Bogomir je gledal Sonjo in opazil, da je zelo lepa, in jo je objel. Sonja se ni branila, toda nekaj jo je spreletelo. Nato je fant rekel: „Sonja, zelo te imam rad.“ Dolgo jo je gledal, potem jo pritegnil k sebi in jo poljubil. Oba sta bila zbegana in Sonji je šlo na jok. Nenadoma si nista imela ničesar več povedati. Kmalu sta se razšla in šla domov.

Čez tri dni sta se zopet srečala. Oba sta bila v zadregi. „Poslušaj, Sonja, kar se je zgodilo pred tremi dnevi, je bilo prav za prav več kot prijateljstvo.“ Storila sta, kar sta sklenila: pogovorila sta se z dušnim pastirjem. Ta jima je rekel: „Glejta, vedel sem, da bo prišlo nekaj takega. Če se imata fant in dekle rada, je to vendar nekaj drugega kakor prijateljstvo. Treba je samo nekaj časa počakati, pa se kmalu opazi, da je na dnu ljubezen. Beseda prijateljstvo je tukaj neresnična. To, kar je v resnici, hoče prikriti.“

Vprašala sta duhovnega voditelja, kaj naj storita. Rekel jima je čisto preprosto: „Čakajta!“ Po nekaj trenutkih molka jima je pojasnil: „Če je vsak od vaju do drugega dober, potem dajta drug drugemu svobode, da lahko vsak postane, kar mora postati: Bogomir cel fant in mož, ti Sonja, pristno, dobro in zrelo dekle. Vsak mora najprej sam nekaj postati, preden kaj da drugemu. Fant in dekle morata zrasti kvišku kot visoki vitki drevesi. Potem se lahko sklonita drug drugemu. Tedaj bo njuna ljubezen in njun zakon lep ko stolnica. Če se pa pre-zgodaj sklonita drug k drugemu, ne bo iz tega stolnica, temveč — pasja hišica. Za to pa je vaju obeh škoda.“

Mislim, da je s to zgodbo pravzaprav vse povedano. Čakaj in dozorevaj! Tako bo pozneje vse veliko lepše, močnejše, bolj zrelo in bolj osrečujoče. Človek ne sme biti nepotrpežljiv in ne sme trgati nezrelega sadja. Čakaj in dozorevaj! Seveda za to se od tebe zahteva veliko prave hrabrosti.

BRAT DO SESTRE IN OBRATNO

Brat se mora do svoje sestre vesti plemenito. V njej mora gledati svojo bodočo ženo in mater. Važno je, da starši v tem duhu svoje otroke tudi vzgajajo, da nanje vplivajo, kajti rado se zgodi, da so „noremu fantu“ sestre „neumne gosí“, medtem pa s prijatelji-cami svoje sestre ravna kot pravi ka-valir z damami.

Sestra mora biti brata vesela in prijazna pomočnica in naj bi mu z živim zgledom kazala čast in dostojanstvo žene, ki je v vsakem pravem dekletu vtisnjeno. Tako se bo nevede zbudilo v njem spoštovanje do drugega spola, kar bo zelo važno za poznejše vedenje do lastne žene.

(Napisala: Marijana Pipp)

Babilonski stolp

Zgodba o babilonskem stolpu je na zaključku enajstih prvih poglavij Prve Mojzesove knjige. Tudi ta se zdi sodobnemu človeku brez posebne razlage malo verjetna. Pozabljamo, da imamo opraviti z deli pisateljev, ki zgodovino pojmujejo drugače kot mi.

Kakšna je zgodba o babilonskem stolpu, kakšen njen nastanek?

Zgodba

„Vsa zemlja je imela en sam jezik in isto govorico.“ S to preprosto ugotovitvijo začne sveti pisatelj pripoved o zmešanju jezikov. Danes je gotovo, da so jezikovne razlike mnogo starejše od graditve cest. Gornji stavek je le netočen govorniški uvod v nadaljnjo zgodbo.

Po vesoljnem potopu se tisti, ki so se iz njega rešili, napotijo s svojimi potomci z goratih armenskih predelov proti južnomezopotamski ravnini; to namakata reki Evfrat in Tigris. Taka je bila resnična pot Sumerijcev. Izredno rodovitna ravnina je priseljencem všeč in odločijo se, zapustiti pastirsko življenje in zgraditi mesto. Živeli bodo na enem kraju in obdelovali zemljo. Za zidanje rabijo mezopotamski gradbeni material: žgano opeko namesto kamna in zemeljsko smolo namesto malte.

Da bi postali slavni in da bi preprečili razpršitev množic, se odločijo za zidanje mesta in nebotičnika (stolpa z vrhom do neba). Za Babilonce je bilo značilno zidanje velikih mest in visokih stolpov ali stolpom podobnih templjev, za njihovo govorjenje pa pretiravanja, kot je izraz „stolp z vrhom do neba“. Po mnenju nekaterih strokovnjakov je bil babilonski stolp, o katerem govori sveto pismo, stopničasti stolp Etemenanki, 130 km južno od današnjega Bagdada. Danes je še mogoče videti 30 m spodnjega dela tega stolpa. Stolp je bil visok 90 m, na vrhu je bilo majhno svetišče boga Marduka in astronomska opazovalnica.

Ti človeški načrti rešencev iz potopa so pa bili polni samovšečnosti in nasprotni božjim načrtom. Bog hoče, da se ljudje razkrope: s tem kaznuje njihov napuh, obenem pa stori, da poselijo vso zemljo. Da bodo prisiljeni iti narazen, jim Bog zmeša jezike.

Po tem božjem posegu se priseljenci ne razumejo več med seboj in nehajo z zidavo mesta. Stolp, ki je bil vzrok napuha, postane vir zmešnjave. Ljudska hebrejska razlaga akkadskega imena Babel je „zmešnjava“.

Danes vemo, da je nastala delitev človeštva v narode po naravnem zakonu: za vse ljudi ni kruha na istem kraju, zato je treba iti drugam. Rodovi so se razselili, tam živeli vsak v skladu s podnebjem: od tod različne rase in različni jeziki. A ta razlika med rasami in jeziki je nastala zelo počasi in je zahtevala mnogo stoletij.

Za stare je bila ob zavesti, da ima vse človeštvo enoten izvor, različnost jezikov skrivnost. Iz tega so nastale bolj ali manj legendarne ljudske razlage o nastanku različnih narodov. Ta skrivnost je bila prvi vir zgodbe o babilonskem stolpu.

Drugi vir je bila Babilonija. Bila je trgovsko središče vzhoda, kamor so prihajali trgovci in kupci od povsod. Različnost jezikov je morala prav v Babiloniji vplivati na prišleke z neko zagonetnostjo.

Razen tega je moral narediti močan vtis na nomade pogled na veliko babilonsko mesto z obzidjem in stolpi. Kako je moral vplivati nanje Etemenanki, „hiša, ki sega do neba“! Prav gotovo so o tem stolpu nastale ljudske razlage, ki so ga spravljale v zvezo s pojavom različnih jezikov na babilonskem tržišču.

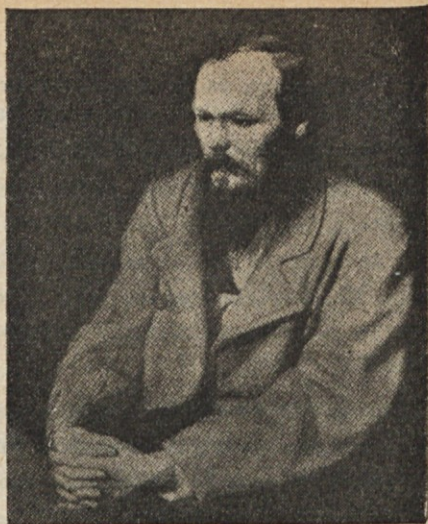
Kananejce je k taki razlagi sililo še preprosto tolmačenje besede Babel. Akkadsko besedo, ki pomeni „božja vrata“, so razlagali po podobni hebrejski besedi, ki pomeni pomešati ali zmešati.

Iz vseh teh prvin je nastala zgodba o babilonskem stolpu. Hebrejci so ji dali versko vsebino: Bog naj bi z razkropitvijo narodov in zmešanjem jezikov kaznoval človeški napuh. V Abrahamu bo razpršeno človeštvo spet našlo enotnost. Zgodba mirno sprejme znanstveno nevzdržno resnico, da bi bila različnost jezikov vzrok različnosti narodov in ne obratno.

Kako je prišla ta zgodba v sveto pismo? Svetopisemski pisatelj je našel zgodbo v izročilu. Ker ni bila brez verske vsebine in predvsem ker je bila kakor nalašč za vzpostavitev zveze med vesoljnim potopom in Abrahamom, jo je vključil v sveto pismo. Očistil jo je mnogobožnih prvin in prav lepo je služila za vzpodbudo vernikov. Ni se oziral na to, ali je zgodovinsko točna, kje in kdaj je nastala. Vzel jo je kot bolj ali manj verjeten zgled za svojo pridigo. Zato ni poudarek zgodbe na zidanju mesta in stolpa, ampak na tem, da je Babilonija s svojimi mesti in visokimi stolpi simbol Bogu odtujene mestne kulture.

Klic človeka k Bogu

Ko bi hoteli premeriti moč in globino verskega življenja, bi težko našli boljše merilo zato kot molitev. To je najbolj zanesljivo znamenje, kako živa je vera v družbi in v posameznikih. Molitev je, recimo tako, kakor toplomer verskega življenja. Močna, izrazita, goreča molitev je znamenje tople in žive pobožnosti; če pa ta toplomer pade na ničlo, da molitve več ni ali nima več pravega mesta in pomena v našem življenju, tedaj se najbrž ne bomo motili če rečemo, da sta v tistem človeku vera in religioznost malone zamrznili. Kajpada velja vse to najprej o krščanski veri in o krščanski molitvi. Živ zgled, kako tesna in kako pomembna je zveza med molitvijo in vero, so nam svetniške osebnosti: vsi brez izjeme so bili in so možje in žene molitve. Mnogi med njimi so redno prejeli posebno milost molitve, poseben dar molitve. A ne samo tu, ne samo v krščanstvu. Prav isti

pomen ima molitev tudi zunaj krščanstva, pri vseh drugih verstvih, kot navadno rečemo, pri naravnih ali poganskih verstvih. Presenetljivo je, kako je tudi nekrščanski duhovni svet na gosto ir na bogato posejan z lepimi, toplimi molitvami. Človeški duh se pač lahko moti o posameznih verskih resnicah, lahko se grobo in kruto moti, a brez molitve tako rekoč ne more in ne zna živeti. Vse poganstvo je po svetopisemskem izreku „kakor v temi in smrtni senci“, ker še ne pozna Kristusa, ki je sonce in življenje duš. Toda ta noč poganstva ni brez zvezd in ne brez svetlih utrinkov, kar nenadoma se na tem zamolklo temnem nebu utrne ta in ona čudovita lepa misel in beseda, prošnja in molitev.

Če smo rekli, da so nekateri svetniki prejeli od Boga prav posebno milost molitve, dostavimo zaradi jasnosti, da ima neko trajno osnovo milost molitve

vsak kristjan brez izjeme, dá, tudi v poganih skrivnostno deluje božja milost, jih nagiblje, vabi in vodi često do zelo globoke, nežno občutene molitve.

Indija — dežela molitve in premišljevanja

Dežela, kjer je molitev že po naravi takorekoč doma, je Indija, dežela pogobljene molitve in premišljevanja. To nam dokazuje vsa njena zgodovina. Že v stoletjih pred Kristusom so indijska verstva silno poudarjala važnost premišljevalne molitve. Pravijo, da tudi dandanes, kakor v preteklosti, ni nič kaj izrednega, da se v Indiji tudi čisto navadni ljudje, kar za dve uri ali še več poglobe v premišljevanje in molitev, seveda po načinu svojih verstev in svojih starih izročil. Hinduisti in budisti (tako se imenujejo domača verstva v Indiji), se večkrat celo čudijo, da kristjani niso kaj bolj vneti za premišljevanje, za meditativno molitev.

Vzemimo za zgled nekatere zelo preproste indijske molitve iz najstarejše dobe, iz knjig, ki vsebujejo takoimenovano Rogoeda verstvo. Rogoeda (l. 1500 ali 1000 pred Kr.) pozna več božanstev; med drugimi časti zlasti „Boga očeta“, kot ga naziva, in „Boga prijatelja“. Boga Višne časti, kot vir vse prijetnosti in veselja, ki vzdržuje vse stvari; in stara pesem mu poje:

„Pod njegovo sveto varstvo bi si jaz želel priti, tja, kjer je dobro ljudem. Oni so tam kakor ozka družba njegovih prijateljev.“

To so prvi, nam znani, pradavni začetki vere in molitve do Boga z odnosom prijateljske ljubezni.

K bogu Varuni pa to izredno staro verstvo pravi:

„Poslušaj, o Varuna, ta moj klic in skaži se mi danes blagega. K Tebi zdihujem — Tvoje milosti iščem“.

Preproste so te molitve, a v svoji preprostosti so globoke — prepričljive.

Iz prve polovice prvega tisočletja pred Kristusom izvirajo prastari verzi indijske molitve, ki žele vsaj nekoliko pojasniti božji izvor sveta in duše, vesolja. Glase se skoro filozofsko:

„Iz nebitja daj mi dospeti do bitja, iz temin daj mi priti do luči, iz smrti me popelji do nesmrtnosti“.

Kakor hrepenenje duše, ki še ne pozna Kristusa, pa je vsa žejna neke višje luči, nam zveni ta pesem in molitev hkrati.

Poznejše bramansko verstvo je močno zapleteno in težko pregledno; v njem včasih čista ideja Boga nekoliko zatone v zmotah panteizma, ki svet nekako istoveti z Bogom. Tu pa tam se še vedno iskre lepe misli. V Yoga na primer: „Bog nima želja, ničesar si ne želi, ampak vse pri njem teži v ta edini cilj: deliti milosti drugim bitjem.“

Pozneje iz bramanizma in hinduizma vzklije posebna struja, ki se imenuje BNakti, ki na čudovit način slavi božjo ljubezen in se povzpne do krasnih molitev, ki so pogosto močno podobne našim molitvam. Nekateri vidijo v tem verstvu naravnost neko vzporednico s krščanstvom, a to je že pretirano. BNakti pomeni: zvestoba, ljubezen in pravi, da postane človek po sebi nekako Boga samega deležen. V tem že vidimo, kako se misel na Boga že tu žedanje bolj izčiščuje. V tej pobožnosti se nam javlja pristni in plemeniti zagon indijske duše kvišku. Prvi početki bnakti — pobožnosti segajo že v predkrščansko dobo; posebno pogobljena pa je

od XI. stoletja naprej. Najvažnejši verski spis, nek spodbudno poučljivi spev, izredno dolg, skoro cela knjiga, značilen za to strujo se imenuje Bavagad ghito. Njeno izročilo je staro, nemara iz l. 200 pred Kristusom. To je nekaka Hoja za Kristusom, ki je vzgajala indijske rodove. Njena glavna misel je:

„Le kdor ravna, kot sem jaz predpisal, le tisti, ki se vsega meni prepusti in ima živo vero vame, ki ni več navezan na reči tega sveta, ki nima v sebi mržnje do nikogar in do ničesar, le ta bo vame vstopil“ (XI, 55).

„Kdor ob smrtni uri premine spominjaoč se mene, ta bo zapustil telo, a bo prejel mojo naravo. O tem ni dvoma“ (VIII, 5).

Iz IX. stoletja pred Kristusom izhaja pesem, ki jo je zapisala neka rešigiozna pesnica v severni Indiji, ki poje:

„Moja ljubezen je Tvoja
odkar diham, odkar sem,
odkar je na mojih ustnih
vzbrstela prva beseda.“

Kitajska

A pojdimo naprej, tja proti Kitajski. Kitajski duh je sicer obrnjen bolj v tostranost. „Gospod visoko gori na nebesih“, tako imenujejo Boga; in ta, pravijo, vidi vse: „Čeprav ga ti ne maraš videti, on pa te vendarle vidi tako razločno in tako blizu ti stoji kot da bi se deset oces uprlo vate in deset rok kazalo nate“ (p. 353).

Kitajska vernost podčrtuje vzvišenost božjo, goji čut za vsemogočnost božjega bitja, ki je daleč nad nami. Vendar je kitajski modrec Motec (479—381 pr. Kr.) zapisal tole: „Nelus (to je Bog) ljubi ves svet in vsem bitjem naklanja svoje darove.“ „Mi pa moremo spo-

znati Boga in vse naše delo in vedenje mora biti nanj osnovano. Njegova volja je ljubezen brez meja in brez razlike... Vsi ljudje so njegovi otroci, zakaj on jih ljubi, kakor oče ljubi otroke in kakor knez svoje podložne... pa tudi oni morajo tako drug drugega ljubiti.“

Ali se ne glasi to malone po krščansko?

Južna Amerika

V Južni Ameriki, na visokih planotah v današnji državi Perú, je nekoč znani rod Inka, častil sonce in zvezde, a priznaval je tudi neko skrivnostno božanstvo z imenom Virakoha. K temu Bogu so peli visoko pesem vere takole:

O Virakoha, gospodar vesolja...

o, čujme

z viška neba,

iz globine morja,

kjer ti venomer prebivaš,

o stvaritelj sveta,

o tvorec ljudi

o Gospod vseh Gospodov!

K Tebi edinemu,

s slabotnim očesom

a željan spoznati te

k tebi prihajam

da bi te spoznal,

da bi te doumel.

Ti me vidiš,

Ti me poznaš.

Sonce in luna,

dan in noč,

pomlad in zima,

vsi so nemudoma

pokorni ti ko na mig:

iz svojih bivališč takoj

pohite na kraj, ki si jim ga določil.

Natanko se povračajo tja,

kamor jim ti nakažeš,

s trdno roko jih držiš.

O, čuj me.

Prištej me v vrsto svojih izvoljenih,

ne daj, da bi se zgrudil

ali da bi umrl.

In še:

Pridi tedaj,

veliki ko nebo,

gospod zemlje

stvarnik vseh reči

stvarnik človeka.

Neprestano jaz k Tebi mislim,

kakor k reki,

k tebi hrepenim,

da bi te zrl,

kakor k studencu

žejen hitim...

Vsa druga božanstva, ki so jih Inki
častili, so imeli le za služabnike tega
velikega Boga Virakoha.

Med Babilonci in Asirci

Med Babilonci in Asirci je bila ve-
ra pomešana s praznoverjem, prerokova-
njem in magijo. Sem pa tja so tudi ti
narodi našli svoji duši čist izraz in po-
let v pravi molitvi. Naj bo za primer
sledеča molitev k neki sumurski bo-
ginji:

„Tvoj služabnik v bridki tugi kliče k
Tebi.

Četudi je kdo omadeževan z grehom,
pa vendarle sprejmeš njegov dih.

In na kogar se ti, milostna, ozreš,
najde mir.

Zares poglej me, ozri se name, sprej-
mi mojo tožbo.

Reci mi besedo rešenja, tvoje srce
naj se z mojim spoprijazni.

Dokler še, o gospa moja, bo tvoj po-
gled bežal proč od mene?

Kakor golob ječim, venomer zdihu-
jem.“

Nek izredno star napis kraja v Uru-
ku iz leta 3000 pred Kristusom se ta-
kole zaključí z molitvijo:

Nimam matere — ti si mi mati.

Nimam očeta — ti si mi oče.

Pa bodi dovolj.

Ta bežen pregled nam kaže, da ga
ni kraja ne ljudstva na tej zemlji, ki
bi bilo gluho ali nemo za molitev. Od
povsod se dviga, četudi sredi zmot, zlo-
be in skvarjenosti, nek klic in krik k
Bogu, molitev kipi k nebu. Nalašč smo
navedli zglede zlasti iz najstarejših na-
rodov, ki so nam iz zgodovine znani,
posebej še takih, ki so živeli daleč proč
od krščanstva. Ne poznajo evangelija,
niso imeli Cerkve Kristusove, da bi jih
učila, moliti so pa znali. In še kako!
Malo nam je ostalo zapisanega iz tistih
davnin, a ti drobci, ki jih poznamo, so
tako globoki, da nas presunejo. Ob
tem dejstvu se mora današnji človek
zamuditi, da, malone nas postane sram,
ko vidimo, da je naša molitev pri vsej
luči, ki smo jo iz evangelija prejeli ne-
kako medla, bledolična, plaha in vse
preveč pozabljena.

Kako prav je dejal psalmist: Nebo
in zemlja pripovedujejo Tvojo slavo, o
Gospod, zato te tudi jaz ne bom nehal
slaviti in moliti iz dna srca.

Dr. Janez Vodopivec, Rim

Ni Boga...? Zmota je, če kdo trdi, da je znanost kdaj prišla do tega
zaključka. Darwin.

Podrti viharnik

Mati

Marijin mesec maj je bil. Mladci so sklenili posvetiti eno številko lista spominu svojih mater. Tudi Janez je napisal. V skromni izpovedi je pokazal svojo globoko — s svetim spoštovanjem prežeto sinovsko ljubezen do matere, ko piše:

„Gospod, tisočkrat bodi zahvaljen, ker si mi ohranil mojo dobro mamo. Nikdar ne bom mogel biti dovolj hvaležen za milost, da imam še njo, ki mi

je dala življenje in s tem tudi možnost večne sreče. Hvala ti Gospod, da si mi očuval mater — vodnico moje sreče in bodočnosti!

Mama! Nisi imela sončne pomladi in cvetoči dnevi v tvoji mladosti so bili redki. Tvoje roke so žuljave od dela. Od ranega jutra, do poznih noči je tvoj urnik dela, neprestano, vsak dan. Nikoli te še nisem čul, da bi tarnala, da si utrujena in vendar tudi te nisem še videl, da bi počivala.

Na tvojem obrazu je sled skrbi in bolečin in vendar nikoli ne tožiš. Srečna si, kadar nas vidiš srečne in v tvojem resnem pogledu je toliko toplote in globina nesebične ljubezni, katere obilico nam razdajaš neprestano, vsak dan.

Tako skromna si mama in sama ponižnost te je, kot da bi bila ustvarjena služabnica družini in okolju. Vendar si neizmerno bogata v svoji ljubezni in tvoji nauki so biseri.

Kadar se vračam iz mesta stojiš pred oknom in gledaš zaskrbljeno na pot, po kateri prihajam. Vsak dan znova se bojiš za me. Trepetaš ob misli, da bi se ne izgubil v skvarjenem okolju mesta, da bi ne krenil na široko pot vabljive ceste.

Tako zapeljive so včasih vabe, tako skrito so nastavljene zanke da bi se ujel, če bi ne bilo tebe, mama moja, tvoje molitve, ki me spremlja, tvoj blagoslov, ki me vodi.

Tvoja dobrota in ljubezen, tvoja skrb in bolečina pletejo nevidno nit, da me življenje ne odtrga od tebe, temveč se vedno znova in z večjo ljubeznijo vračam. In v svetem pismu je zapisano: 'Iz vsega svojega srca spoštuj svojega očeta in bolečin svoje matere ne pozabi. Spominjaj se, da brez njih ne bi bil rojen in povrni njima, kar sta zate naredila' (Sir 7, 29—30)."

Janez ni bil otrok, ki bi se znal priviti k svoji materi, ki bi ji znal povedati svojo sinovsko ljubezen. Tudi zgarane materine roke niso bile vajene božanja, vendar ljubezen, dobrota in spoštovanje, so bili viden odnos in potrjilo neizgovorjenih besed.

Ni bilo redko, da je kdo iz vasi ali Ivanovih vzgojiteljev, pohvalil Ivana materi. Mati pa je v svoji skromnosti le vzdihovala rekoč: „Bojim se, kaj bo še iz tega otroka!“

Nikdar se ni zgodilo, da bi se Ivan sramoval svoje matere — preproste kmečke žene z ruto na glavi — pred mestnimi sošolci, katerih matere so bile mestne gospe in s klobukom. Često je šel z njo po mestu, kadar je morala po opravkih in ji pomagal, ne meneč se za prezirljive poglede in prikre opazke izprijenih znancev kot: „Kmet, še vedno se drži matere.“

V samovzgoji je skušal, da bi nikdar ničesar ne prikril materi. Vedel je za njeno veliko skrb in nesebično ljubezen, vedel, da mu hoče samo dobro; zato si je prizadeval, da bi bil vedno iskren in odkrit do nje, da bi ji zaupal vse, kar bi doživel preko dneva, da bi spoznala njegovo sinovsko vdanost in bi mu lažje svetovala v njegovih težavah.

Kadar ga je kaj „polomil“ je bil naravnost vesel, da ga je pokarala in želel si je, da bi ga kaznovala, kakor včasih, ko je bil še otrok.

„Mama le pretepite me, da bom spet vedel, da sem otrok, ki je dolžan poslušati in ubogati,“ je dejal ob takih „nerodnostih“.

Tudi pri svojih tovariših je vplival z besedo in zgledom ter poudarjal ljubezen in spoštovanje do staršev.

Vsak dan se je zahvaljeval Bogu za dobro in skrbno mamo in prosil za njeno varstvo ter, da bi mu jo dobri Bog ohranil še dolgo.

Ivan Korošec

V Evropo in nazaj

V Vidmu presedem na vlak za Avstrijo. Peljem se po poti, ki sem jo pred dnevi naredil, ko sem obiskal Sv. Višarje. Opazujem zasnežene gore in stisnjene doline, polne senc in mraza. Ni najprimernejši letni čas, da bi odkril lepote, ki jih mora biti ob tej poti na kupe.

Trbiž je zadnja postaja na italijanski strani, Megvarje prva na avstrijski. Podklošter, čez Ziljo, Beljak. Vse je zasneženo in v Beljaku je močan mraz. Tu počakam vlak za Spittal in Pusarnitz. Ko izstopim, dobim na kolodvoru g. škerbeta. Z istim vlakom se je pripeljal iz Špittala. Skupaj jo mahava proti vasi. Veter je mrzel in hud. Pred nama stopa mož srednjih let. G. župnik mi pokaže nad gozdovi visoko v hribih samotno domačijo. Od tam je mož doma in tja sedajle pod mrak korači. Dve uri hoda navkreber. Opazujem ga, kako so ljudje lepo rdeči: zrak med hribi je zdrav.

Dela ima tu duhovnik dosti in preveč. Veliko ur šole, cela vrsta podružnic — v celovški škofiji je točno sto duhovniških mest praznih —, organizacije. Poleti prihaja v te kraje mnogo turistov.

Pravo žganje naju za prvo silo pogrjeje. Potem napolni kuhinjo vonj po krvavicah.

7. februarja

Kmalu po maši se odpravim od g. škerbeta na kolodvor. Na poti, vsej spolzki od ledu, opazujeva zasnežene gore. Pokaže mi na Goldeck v daljavi,

kamor vozi žičnica in kamor je rada hodila slovenska mladina iz Spittala pred dvajsetimi leti iz begunskih taborišč.

Vozim se skozi Spittal, Beljak in naprej mimo zledenelega Vrbskega jezera, obdanega od v bleščeč sneg odetih smrek, v Celovec. Tu nameravam ostati več dni, obiskati še Podjuno in Rož, preden grem naprej po Avstriji.

Še pred kosilom se zglasim v Mohorjevi tiskarni. Ko hodim po cestah, občutim spremembo, ki sem jo v dvajsetih letih doživel v sebi: po svetu smo se navadili na velike razdalje in Celovec se mi zdi mesto v miniaturi.

Z g. Revnom se poznaava iz semenišča, z dr. Polancem še iz škofovih zavodov, z nekaterimi drugimi gospodi pa po imenu, ko se drug drugega srečujejo po naših časopisih.

Takoj popoldne grem na pokopališče na mamin grob. Bila je leta 1945 med prvimi begunci, ki so umrli v Avstriji. Umrla je za turi na jetrih, kot so takrat v celovški bolnišnici ugotovili, a sam dobro vem, da je bil vzrok globlji: prej vedno vesela in dobre volje, pa čeprav smo vse izgubili, se ni več nasmehnila, ko je zvedela, da so ji najstarejšega sina odpeljali v Slovenijo, komunistom v roke. Čez nekaj dni po tej žalostni novici je legla, 2. julija je umrla, z očetom sva v Judenburgu zvedela šele čez petnajst dni za njeno smrt. Kako naj človek ob tem pozabi komunistični zločin in išče zvez z rdečimi? Nobeno morebitno zboljšanje sedanjih

razmer doma ne more popraviti preteklosti.

Hodim po Celovcu: zmaj, rotovž in stojnice z vsem za pod zob. Kako bi ne kupil v tem mrazu vroče klobase s črnim kruhom in gorčičo? Šele zvečer se spomnim, da je v Evropi ob petkih še vedno zdržek od mesnih jedi. No, po toči je prepozno zvoniti.

8. februarja

Dopoldne si ogledam dijaški zavod, ga vodi dr. Cigan. Poslopje je staro, brez vrta, nekdanji hotel. Zelo bi potrebovali novo poslopje. Študentov se priglasi vedno več, tako da morajo marsikoga zavrniti. Dekliški zavod in pa zavod za nižješolce je v zgradbi Mohorjeve tiskarne. Ves ta svet obiskuje slovensko gimnazijo, prihajajo pa tudi mnogi od doma. Tako je kot na dlani,

kako potrebna je bila slovenska gimnazija v Celovcu in kako lepo bodočnost ima.

Na kratkem razgovoru z zavodarji se srečam tudi z enim najbolj agilnih akademikov od Mladja. Bavi se s teatrom in ga načrtno študira. Vozi se med šolskim letom vsako soboto iz Gradca, kjer študira, v Celovec. Tam s študenti vadi odrska dela, potem pa gostujejo po slovenskih vaseh po Koroškem, eno nedeljo v eni vasi, drugo v drugi.

Popoldne si ogledava dunajsko drsalno revijo, ki gostuje te dni v Celovcu. Iz Slovenije prihaja vsak dan po več avtobusov turistov na to predstavo. Po cestah srečuješ cele skupine ljudi, ki se pogovarjajo slovensko. Napovedovalec pozdravi gledavce v nemščini, italijanščini in slovenščini. Drsanje na ledu je res lepo, imaš pa vtis, da je iz-

razna možnost drsavca zelo omejena. Učinke poskušajo zato dosegati z drugimi sredstvi: z lučjo, maskami, bogatimi oblekami...

Zvečer se odpeljem z vlakom do Pliberka, kjer me že čaka z avtom g. Vinško Zaletel. V trdi temi voziva v Vogrče. Zanimam se za njegovo prosvetno delo po Koroškem. Pripoveduje o vsem tako preprosto in naravno, kot da je komaj omembe vredno. Župnišče v Vogrčah je veliko: imaš vtis, kot da si stopil v slovensko gruntarsko hišo. Krofi na mizi me spomnijo, da je jutri pustna nedelja. Med mnogimi steklenicami z doma narejeno brezalkoholno pijačo izbereva tisto, ki vsebuje „srčje“. Ne vem, iz česa je narejeno, teče pa dobro.

Gospod Vinško se kar naprej opravičuje, kako da je preprosto pri njem. A občutka domačnosti, ki diha iz debelih sten, belih lesenih tal in zakurjene kmečke peči, bi človek ne zamenjal s še tako modernim stanovanjem. V njegovi sobi si na kratko ogledam prave skladovnice skioptičnih slik, zvočnih trakov in drugega podobnega materiala, zbranega na neumornih potovanjih po svetu.

9. februarja

Mašujem v Vogrčah, med Slovenci. Lepo petje in recitiranje spremlja mašo. Nekaj posebnega se mi zdi stari očanci v dveh klopeh ob oltarju, z uhanj v ušesih, ki pojo z vso cerkvi: „Lilijo nedolžnosti, rožico spokornosti...“

Po maši se odpeljeva v smeri proti Peci, potem pa na vzhod skozi Dob v Žvabek. Delo si razdeliva: on mašuje, jaz spovedujem in pridigam. Petje je nekaj časa zborovo, nekaj časa ljudsko. To je naša zemlja, naši ljudje, naša pe-

sem. Slovenstvo, še poplemeniteno z verskim, ustvari v človeku nepozabno razpoloženje. Do zadnjega vlakna smo Slovenci, pa čeprav bi nam bilo gotovo težko, spet se navaditi živeti na Slovenskem.

Pustno kosilo, potem pa takoj na pot na pustno prireditel v št. Ropret. Pri Pliberku vozimo mimo travnika, kjer so Angleži izročili domobrnce komunistom. V Šmihelu obiščeva cerkev, kjer je škof Rožman pel novo mašo. Na pokopališču se pomudiva na grobu Rožmanovih staršev. Ko je pred leti g. Zaletel obiskal škofa Rožmana v Ameriki, mu je ta rekel: „Pozdravite mi Jezusa v Šmihelu!“

Dobrla ves, Sinča ves, Voglje, novi most čez Dravo, Velikovec, št. Ropret. Dekleta tukajšnje gospodinjske šole igrajo vesele prizore na odru. Med gledavci vidim dr. Tischlerja, ravnatelja slovenske celovške gimnazije. Prizori so preprosti, a zabavni. Po uradnem programu nas sestre povabijo na narezek.

Z g. Zaletelom se posloviva. Slovenska družina iz Celovca me pelje nazaj v Celovec. Čudovit je pogled s koroške strani na Triglav v poslednjem soncu. Čustvom je treba zapreti pot iz srca, saj vstane naenkrat toliko misli, toliko spominov, toliko želja.

10. februarja

Danes moram obiskati dr. Kolariča v št. Jakobu v Rožu, ker bi se rad pomenil z njim zaradi neke knjige, ki jo piše. Vlak imam šele ob dveh popoldne. Mladina se vrača s tem vlakom iz šole iz Celovca. V istem vagonu pojeta dva nekaj čez dvajsetletna fanta slovenske pesmi. Petje je bolj skromno, a med

postaj se jima pridružim. Šele tedaj mi ljudmi vzbujata pozornost. Čez nekaj je jasno, da sta pogledala malo pregloboko v kozarec. Ob tem se mi tudi razjasni problem naših Korošcev: nekje na dnu duše so Slovenci, se čutijo Slovence, tujec jih je pa vsa leta tako zatiral zaradi slovenstva, da si ne upajo svoje narodne zavesti pokazati javno. Le, če si umetno dado korajžo, bodo javno nastopali kot Slovenci. Sicer pa samo v tišini svojega doma.

Občutil sem krivico tujcev in krepko sem poprijel pri petju, čeprav sta bila fanta nekoliko vinjena in sem nosil duhovniški ovratnik. Na Področčici smo se poslovili. Nisem ju mogel povabiti s seboj na koračenje v št. Jakob, ker bi najbrž zlepa ne prišli.

Kar z grozo so me polnile temne smreke proti meji, saj so mi bili živo v spominu naši fantje, ki so, poslani iz Vetrinja, prav tu doživeli veliko razočaranje nad Angleži.

Hodim peš, opazujem, kako se na drevju taja sneg in spominim se mnogih takih podob v naravi iz preteklosti. V gospodinjski šoli v št. Jakobu vprašam po dr. Kolariču. Ne dobim ga takoj doma, pač pa se dobim s sestro pokojnega kanonika dr. Klinarja, s katero se pozna iz Judenburga. Pošteno se zaklepetava in tako dočakam gospoda.

11. februarja

Današnji dan bo prava mešanica doživetij: že dan sam po sebi je praznik lurske Matere božje, pa obenem pustni torek. Obiskati moram dopolodne mamin grob in Vetrinje, po kosilu pa se odpeljem skozi Judenburg, kjer sem preživel eno leto, v Gradec.

Po vsem mestu je čutiti pusta. Vo-

zači avtobusov in sprevodniki imajo na obrazu nekake maske: umetne naočnike z na njih pritrjenimi obrvmi, nosom in brki. Na glavi imajo pisane kape ali zveržene klobuke. Po cestah je vse polno maškar. Tudi v trgovinah vzbujajo pustno našemljeni prodajavci in prodajavke pozornost. Celovškega zmaja so okrasili z rdečimi trakovi, kipu cesarice so dali v roke zlato pahljačo in čez oči črno masko. Ves humor je nekoliko preveč preprost, da bi mogel vzbujati smeh. Človek se spomni na nemške smešnice, tako pogosto brez vsega smešnega.

V Vetrinju izstopim iz avtobusa na malem trgu. Na veliki deski je z barvami narisana zemljevid kraja. V nekaj korakih sem pri prvem kamnitem oboku, od koder prav dobro vidim rumeno tovarno, v kateri smo se begunci v Vetrinju naselili. Napis ob vhodu prepoveduje nezaposlenim vstop.

Zavijem skozi obok in potem še skozi dva: pri cerkvi sem. Obiščem jo in dolgo iščem ploščo, ki priča o komunističnem pokolju naših mož in fantov. Cerkev je stara, a lepo prenovljena. Tukaj so molili domobranci, predno so bili poslani v Slovenijo v smrt.

Med zidovi in dvorišči grem naprej skozi drug kamnit obok, potem preko reke in že sem pri šoli in na polju, kjer smo leta 1945 domobranci živeli v šotorih. Razen enega novega poslopja za šolo je polje prav tako, kot je bilo leta 1945. Bolj daleč so res zgradili nove hiše, a tu ob šoli si je prav lahko obuditi spomin na tiste usodne dni. Hodim po polju, predstavljam si, kje je tabo- rila naša četa, pred oči mi prihajajo obrazi in prizori od takrat.

Potem se odpeljem na pokopališče. Prižgem svečo na maminem grobu in blagoslovim ga.

B. R.

Zemsko bogoslužje -- podoba nebeške liturgije

V skrivnem razodetju, v zadnji knjigi sv. pisma Nove zaveze, sv. Janez v zamaknjenju gleda nebeško svetišče in odkriva, kaj se tam godi. Takole piše v 4. poglavju: „Nato sem videl: glej, odprta vrata v nebesih, in prvi glas, ki sem ga slišal, kakor bi tromba govorila z menoj, je govoril: „Stopi sem gori in pokazal ti bom, kar se bo za tem zgodilo. Takoj sem se zamaknil; in glej, prestol je stal v nebesih in na prestolu je nekdo sedel. In sedeči je bil na pogled kakor kamen jaspis in sard, in mavrica okrog prestola se je videla kakor smaragdi. In okrog prestola je bilo 24 prestolov in na prestolih je sedelo 24 starešin, oblečenih v bela oblačila, in na njih glavah so bili zlati venci. In od prestola so prihajali bliski in glasovi in gromi. In 7 plamenic je gorelo pred prestolom. To so sedmeri duhovi božji. In pred prestolom je bilo kakor stekleno morje, podobno kristalu. In sredi pred prestolom in okrog prestola so bila 4 živa bitja, polna oči spredaj in zadaj... In ta štiri bitja so imela vsako po šest peruti in so bila okrog in okrog in znotraj polna oči in so brez počitka govorila podnevi in ponoči: Svet, svet, svet, Gospod Bog Vsemogočni, ki je bil, ki je in ki bo. In ko so bitja dala slavo in čast in hvalo na prestolu sedečemu, ki živi na vekov veke, je padlo 24 starešin pred sedečega na prestolu in molilo nje-ga, ki živi na vekov veke, in položilo svoje vence pred prestol, govoreč: Vreden si, naš Gospod in Bog, da sprejmeš slavo in čast in moč. Zakaj ti si vse ustvaril in po tvoji volji je bivalo in

bilo ustvarjeno“ (Raz 4, 1-11). Kakšne mogočne slike, veličastni prizori! Nebeška liturgija, služba božja nevidnih živih bitij, čistih duhov, ki neprestano in vso večnost molijo, hvalijo, častijo in poveličujejo živega Boga. Najbolj slovesna služba božja na zemlji, kakor jo živimo ob velikih cerkvenih slovesnostih, ob prazničnem pritrkavanju zvonov, mogočno bučanje orgel, ubranem petju cerkvenih zborov, blesku luči in oblakih kadila, slovesnih liturgičnih oblačilih in velikih množicah, ki so zbrane okrog oltarja, vse to je le medel odsev in daljnji odmev te nebeške liturgije.

Zemlja — odmev nebes

In vendar je ravno ta služba božja na zemlji, pa naj bo še tako skromna, resnična podoba nebeške liturgije in hkrati tudi pot in priprava nanjo. Vsaka sv. maša, vsak sanctus in vsako povzdigovanje je kljub vsemu pomanjkanju zunanje slovesnosti resničen odmev mogočne službe božje, o kateri govori sv. Janez v Skrivnem razodetju. Pod tem vidikom hočemo nekoliko razmišljati o duhovniški službi naše matere svete Cerkve.

Kot katoliški kristjani vemo in verujemo, da je naš Gospod Jezus Kristus pravi Bog in pravi človek. A njegova božja narava, njegova božja moč in veličina so bile skoraj vedno skrite pod človeško naravo. Sv. Pavel pravi o Kristusu, da je sam sebe izničil, vzel nase podobo hlapca, postal sličen ljudem in

Zemeljsko bogoslužje je predpodoba nebeškega

bil po vnanjosti kakor človek (Fil 2, 6-7). Le tu in tam je skozi zastor človeške narave prodrli žarek božje resničnosti. Tako se je zgodilo v sveti noči, ko so angeli oznanili Odrašenikovo rojstvo, tako je bilo ob krstu v Jordanu, ko se je odprlo nebo in je sam nebeški Oče dal pričevanje o svojem Sinu. Tako je bilo na gori Tabor, ko so trije apostoli za nekaj trenutkov videli Kristusa v njegovi slavi.

Le kratkotrajni žarki z drugega sveta so bila ta pričevanja. Ob koncu Kristusovega življenja pa je prišla ura, ko se je nebo takorekoč — dasi so se zdele zunanje okoliščine čisto drugačne — sklonilo k zemlji, ko sta si nebo in zemlja dobesedno dotaknila. To je bila ura Kristusove odrešilne smrti na križu. Tedaj nam je Gospod odprl nebesa. Tedaj je z lastno krvjo enkrat za vselej stopil v nebeško svetišče in nam pridobil večno odrešenje, kot pravi pismo Hebrejcem (Hebr 9, 12). Križ, na katerem je visel Odrašenik, je povezal zemljo in nebo. Ta križ pa bo odslej za vse čase ostal kot znamenje zveze med Bogom in ljudmi; in daritev, ki jo je Kristus kot veliki duhovnik daroval svojemu Očetu, bo odslej ostala v Cerkvi do konca sveta in bo pred obličjem živega Boga v nebesih na vse veke. Sv. Janez v Skrivnem razodetju gleda Jagnje kakor žrtvovano sredi prestola in četverih živih bitij in sredi starešin. Takole piše apostol v zamaknjenju: „In videl sem sredi prestola in četverih živih bitij in sredi starešin Jagnje, ki je stalo kakor žrtvovano, s sedmimi rogovi in sedmimi očmi, ki so sedmeri duhovi božji, poslani po vsej zemlji. In je prišlo in vzelo knjigo z desnice sedečega na prestolu. In ko je knjigo vzelo, je padlo pred Jagnje četvero živih bitij

in 24 starešin. Vsak je imel harpo in zlate čaše polne vonjav, ki so molitve svetih. In peli so novo pesem, govoreč: Vreden si, da vzameš knjigo in odpreš njene pečate, zakaj bil si žrtvovan in si nas s svojo krvjo Bogu odkupil iz vsakega rodu in jezika in naroda in ljudstva in napravil si jih našemu Bogu za kraljestvo in duhovnike in bodo kraljevali na zemlji. In videl sem: slišal sem glas mnogih angelov okrog prestola in živih bitij in starešin — njih število je bilo deset tisočkrat deset tisoč in tisočkrat tisoč — in govorili so z močnim glasom: Vredno je Jagnje, ki je bilo žrtvovano, da prejme oblast in bogastvo in modrost in čast in slavo in hvalo. In vse stvari, ki so v nebesih in na zemlji in pod zemljo in na morju, in vse, kar je v njih, sem slišal govoriti: Sedečemu na prestolu in Jagnjetu hvala in čast in slava in oblast na vekov veke. In četvero bitja so govorila: Amen, in starešine so padli in ga molili“ (Raz 5, 6-14). To Jagnje je Kristus, veliki duhovnik in edina Bogu prijetna žrtev. Njegova daritev na križu pa je pričujoča med nami v nekrvavi daritvi sv. maše, ki jo vsak dan opravljajo posvečeni duhovniki katoliške Cerkve.

Oltar je med nebom in zemljo

Daritev sv. maše je torej v prvi vrsti odmev in odsev nebeške liturgije. Sveta maša danes veže nebo in zemljo, pri daritvi svete maše se stikata nebo in zemlja in križ, ki stoji na oltarju, je zunanje znamenje te zveze. Sveta maša je zato tudi pot in priprava na liturgijo v nebeškem svetišču. Pri vsaki sveti maši nas Cerkev vabi, da z angeli in nad-

geli, kerubi in serafi, z gospostvi in nebeškimi močmi združimo tudi mi svoje glasove in v ponižni hvalnici kličemo: Svet, svet, svet si Ti, Gospod nebesnih čet. Polna so nebesa in zemlja Tvoje slave.

Da pa more biti daritev svete maše res priprava in pot k liturgiji v nebeškem svetišču, je potrebno dvoje: prvo, da se svete maše res dobro in redno udeležujemo, in drugo, da postane sveta maša podoba našega življenja. Kadar cerkveni pevski zbor pripravlja novo mašno skladbo, ki jo bo pel ob posebni priliki, zahteva od pevcev, da redno hodijo k vajam in da se nove mašne skladbe res nauče. Podobno je tudi pri nebeški liturgiji. Kdor se noče redno udeleževati daritve sv. maše ali kdor le zraven stoji in mu vse skupaj ni dosti mar, ta ne bo imel prej pristopa k nebeški službi božji. Kdor se ni hotel odzvati vabilu Cerkve, da tu na zemlji združi svoj glas z angeli in nadangeli, s kerubi in serafi in z vso vesoljno Cerkvijo, ta ne bo sprejet v zbor blaženih, ki stojijo pred božjim obličjem.

Daritev — podoba življenja

A še več. Sveta maša ni samo neka-ka vaja za večno liturgijo, temveč hkrati tudi podoba našega življenja. Sveto mašo sme darovati le posvečeni duhovnik, ki je pri posvečenju dobil oblast za to. Sv. Janez pravi v Skrivnem razodetju, da nas je Kristus opral grehov s svojo krvjo ter nas vse napravil za kraljestvo, za duhovnike Bogu, svojemu Očetu (Raz 1, 6). Vsi smo na neki način duhovniki pred Bogom, ki mu moramo darovati daritev svojega življenja. Podobno tega pa je sveta maša. Bistveni deli

svete maše so darovanje, spremenjenje in obhajilo. Tako mora biti tudi naše življenje darovanje, spremenjenje in obhajilo, združitev z Bogom. Kot duhovnik pri sveti maši dvigne pateno s kruhom in kelih z vinom in ju daruje Bogu, tako moramo tudi mi vsako jutro znova darovati Bogu svoje delo, svoje veselje, svoje križe in težave, svoje skrbi in načrte, svoje uspehe in neuspehe, svojo dušo in svoje telo. Skupaj z duhovnikom moramo tudi mi moliti: „Sprejmi, sveti Oče, vsemogočni večni Bog, ta dar, ki ga jaz, Tvoj nevredni služabnik, darujem Tebi, svojemu živemu in pravemu Bogu.“

Človeški darovi, ki jih duhovnik po naročilu Cerkve prinaša Bogu, pa imajo svojo pravo vrednost šele, ko se spremenene v božje darove, v Kristusovo telo in kri. Tako ima tudi naše življenje in delo pred Bogom svojo pravo vrednost šele, kadar se vedno bolj spreminjamo v božjo službo in se sami vedno bolj spreminjamo iz zemeljskih ljudi v božje spreobračanje. Tudi nad nami mora veliki duhovnik vedno znova izgovarjati posvetilne besede, ki nas napravljajo za božje sinove in hčere, za vedno bolj žive ude skrivnostnega Telesa Kristusovega.

Daritev svete maše ima svoj višek v sv. obhajilu, v združitvi duše z Bogom. Tako mora biti tudi naše mišljenje, govorjenje in delovanje vedno bolj združevanje z Bogom, communio, obhajilo, kar pomeni občestvo z Bogom. Če bomo tu na zemlji živeli v taki povezanosti, v takem občestvu z Bogom, bomo tudi ob smrtni uri imeli milost, da se za večno združimo z Bogom v našo večno srečo.

DR. ALOJZIJ ŠUŠTAR, švica

PROCES PROTI JEZUSU

GLEDALIŠKA PREDSTAVA V DVEH DELIH Z VMESNO IGRO

Iz italijanskega izvirnika za „Duhovno življenje“ poslovenil Nikolaj Jeločnik

SARA (se burno vmeša): Ne prenesem več tega! Oprostite, to je preveč! Mislite si, da takole leta, leta, leta, sleherni večer — skoraj sleherni večer — poslušam vsa ta razpravljanja, iste dokaze, vedno isti poziv na enak postopek... kot da gre tu za resnično sodbo, ne pa za usmiljeno, že vnaprej pripravljeno z vsemi sodniki — to smo mi, mi vsi! — naravnost obsedeni, tako je, da rečem iskreno — obsedeni oã tega zamotanega vprašanja, pa vendar že utrujeni... In z vsemi temi pričami — tu jih imate! — ki za nekaj grošev igrajo svojo vlogo, ker so reveži pač lačni; in dobro igrajo, s prizadevnostjo, z zagonom, včasih celo sami posežejo v stvar, pa so slednjič samo osebe na odru, nič drugo, samo igralci! Pomislite samo: če bi šlo tod zares za izvirno predstavo, za posebno predstavo, za nekaj, kar naj človeka dvigne, jaz sama bi morda zaklicala: potrpite vendar! A ne, tu ne gre za predstavo, tu ti hočejo priti do resničnih zaključkov, do prav resnih zaključkov! Prav ta resnost pa me odbija. Res, tudi v našem primeru bi lahko ravnali z vso resnostjo, a potem velja menjati vso obliko, oddaljiti se od stvari same. To te prosim, oče... Vas prosim... občinstvo prosim...

ELIJA: Motiš se, Sara; bolje — prav malo res je, kar si povedala. Mi tu prav

ničesar ne hlinimo, ničesar ne ponavljamo, kot misliš. Nasprotno, vsak večer znova ustvarjamo. Kajti, če je to, kar se tu med nami dogaja, vsak večer isto ponavljanje, je pa ono, kar se krog nas plete, med ljudmi, ki nas poslušajo, vsak večer nekaj novega. Mi tu na odru smo samo priložnost, samo vaba... kresilo, če hočeš, ki naj zapali luč.

SARA: Prav, recimo, da je res tako; recimo, da smo podobni kresilu... in vendar, ti še nikdar ni prišlo na misel, da smo morda že obrabljeno kresilo, ki tudi najvnetljivejše trske ne zaneti več? Koga naj vendar zanima ta prepir med Kajfom in Pilatom? Morda je res komu poseben jučovski poslastek; pa potem? Kaj vendar misliš, da boš dosegel s tem?

ELIJA: Pri njih ničesar. Vem to. A vse to spraševanje koristi i nam i njima.

SARA: Morda. A tudi za nas Kajfovo in Pilatovo zadržanje nista nobena skrivnost več. Za Kajfa in sinedrij Jezus iz Nazareta, tesar, vodja teh dvanajst raztrgancev, brez haska in bleska zanje, nikakor ni mogel biti Mesija. Niti za trenutek niso podvomili o tem. Že sama misel jim je bila bogokletje. So imeli prav ali ne? Ne vem. A tako je bilo.

ELIJA: Sam ve, da je bilo tako. A

sama ugotovitev še ni opravičenje dejstva. Jaz grem dlje, zato vprašujem: Kako da niso podvomili niti takrat, ko se je Jezus izpričal na tak čudovit način, ko je pričeval z znamenji in se izkazoval s posebnimi dejanji? Morali bi ga vprašati, morali bi to!

SARA: Za duhovščino vsa ta znamenja in posebna dejanja prav gotovo niso bila znamenja in dejanja, ki bi ji dala razodeti ali vsaj zaslutiti prisotnost Mesije, ki ga je čakal svet. (Ne, ne, po tej poti ne bomo prav nikoli prišli do česa zanesljivega; ni najmanjše luči ne bomo prižgali. Vem pa, da je pot, ki ne skriva nobenih presenečenj, pravim, da je. Sicer pa moj ugovor ni novost. Tudi Daniel je v zadnjih časih, ko je bil še z nami, preden so ga prijeli, bolj in bolj živel v prepričanju, da bi morali pogumno na drugo pot, če hočemo do zares globokih dognanj. Je tako? Je dejal ali ne „pogumno“?)

ELIJA: Da, tako je rekel.

DAVID: A prav ti si bila takrat drugačnega mnenja.

SARA: Res. Takrat sem drugače mislila. (Gleda Davida.) Več, nisem hotela, da bi se kaj spremenilo. (Skoraj usmiljeno do sama sebe.) Takrat... takrat sem bila brez poguma... Potem pa se je toliko namerilo... toliko hudega. Danes drugače mislim... Predvsem čutim nekakšen pogum v sebi, skoraj bi rekla: velik pogum. Seveda, zato to nič ni! (Spet gleda Davida; potem pa burno.) Ali pa je morda?

DAVID: Mar sem zanikal?

SARA: Oh, tako se je zdelo...

ELIJA: Kaj pravzaprav predlagaš? Daniel nam je tistikrat pokazal, res, nekakšno spremenjeno duhovno stanje v sebi, a predlagal ničesar ni.

SARA: Tedaj nočeš, da kaj predlagam? Dobro, pa razvijajmo ta vnaprej določeni postopek naše sodbe. Zaslisi-mo še druge priče, zastavimo še druga vprašanja...

ELIJA: Kakšna vprašanja?

SARA: Ne vem, kakšna... recimo — izvenčasovna, nenadna...

ELIJA: A komu vendar? Koga hočeš zaslišati?

SARA: (razmišlja).

ELIJA: Vidiš, stvaren predlog se ne rodi kar tako.

REBEKA (poltiho, skoraj pritajeno): Če bi zaslišali mater...

ELIJA: Katero mater?

REBEKA: Jezusovo mater, Marijo iz Nazareta.

SARA (zavzeto): Tu je! Čemu ne poskusimo, kaj nam bi povedala Jezusova mati?

ELIJA: A Jezusove matere vendar ni med našimi pričevalci.

SARA: Prav zato, ker je ni. Nekdo bo pač predstavljal Jezusovo mater. Samo tako bomo prišli do nove luči, ki jo iščemo.

DAVID: Trenutek prosim, preden se vnamete. Dajmo vendar, resno in pametno.

SARA (oporeče): Predlagam, da niti resno niti pametno!

ELIJA: Mir! (Davidu): Kaj ste dejali?

DAVID: Hočem samo opozoriti, kako pričevanje teh sorodnikov nima prav nikakega pomena za našo razpravo. Za moderno sodišče, nikakega pomena. Juridična vrednost je pri tem enaka ničli.

SARA: Nehaj, nehaj vendar z juridično vrednostjo!

DAVID: Ali pa hočemo danes nekaj povsem drugega?

SARA: To je, to je! Jaz res hočem nekaj povsem drugega! In tega, je, vendar, da se ti bojiš!

DAVID: Bojim? Daj no! Kar mene zadene... če predsednik odobri... nov poskus... pripravljen sem. Sprejemem.
(Vsi se ozro v Elija.)

ELIJA (skoraj vse govori Davidu): Dobro, pristanem... mislim namreč, da bomo s tem delali prav isto, kot mislijo, kar smo delali do zdaj. Tako.

Naj torej pride Jezusova mati, Marija iz Nazareta.

(To nenadno Elijevo povabilo skupini igravcev-pričevavcev povzroči zmedo med njimi.) Naprej, stopite naprej... vi, da... če imate pogum. (Igravka se odloči. Elija se zdaj obrne naravnost k gledavcem.) Do zdaj je predstavljala Kalpurnijo, ženo Poncija Pilata, ki je po krščanskem pričevanju vplivala na moža, da se je ustavljal smrtni obsodbi nad Jezusom.

(Igravka je odložila rimsko haljo. Pred nami stoji v moderni, dnevni obleki.)

MARIJA (plašno vprašuje): Kaj naj si nadenem... da bom predstavljala Jezusovo mater?

SARA (vzburljena): Kaj vendar! Nič, prav nič! Pridite, kot ste!

MARIJA (si popravlja obleko in bežno ureja lase. Nato stopi naprej. Pred Elijem obstane.)

ELIJA (jo pogleda): Nadaljujmo, torej!

MARIJA: Opozoriti vas moram, da sem predstavljala Rimljanko.

SARA: Nič zato, prav nič zato, draga moja!

DAVID: Kako nič zato?

SARA: Pravim ti, da nič zato! Mislim, da je celo bolje tako. Zavedaj se,

da začenjamo s čustvenim pričevanjem, ki ti je zoprno. In ker tega pričevanja nismo predvidevali, lahko odkloniš zasliševanje, če se ti zdi. Pravico imaš.

DAVID: Pa se je ne bom poslužil.

SARA: Sem si mislila! — Naprej tedaj! Pričnite!

DAVID (Eliju): Mi dovolite dvoje besed občinstvu, preden začnemo s tem zasliševanjem?

ELIJA (premišlja za trenutek, nato): Prav, govorite.

DAVID (se dvigne, odmakne se od sodniške mize in se usmeri k občinstvu): Vse do sinoči smo se vedno ogibali sodelovanja nekaterih oseb — Marije, Jožefa, Jezusa samega — naj že zaradi videza resničnega sodnega postopka, naj že — in to predvsem — ker bi zasliševanje teh oseb, ki jih časti ves krščanski svet, utegnilo — ne rečem zaliti, pa pač morda vznevoljiti, ali pa čisto preprosto motiti gledavca. Zdaj pa, ko so nas stvari prisilile, da smo se od tega doslednega vodila oddaljili, prosim, preden začnem z vrsto vprašanj, za vaš pristanek. Pa tudi sicer se dobro zavedamo, da smo zaradi vas tukaj.

GLAS IZ OBČINSTVA: Dobro, se strinjamo.

DRUG GLAS: Začnite z zasliševanjem!

ŽENSKI GLAS: A spoštljivo, prosim!

DAVID (se je naglo okrenil in se usmeri k mizi. Zdi se, kot da ga je zadnji klic iz občinstva razdražil in da ne bo več sodeloval. Ta vtis je še močnejši, ko David že pri mizi ne sede, marveč začne urejati svoje papirje kot človek, ki odhaja. A namesto, da bi odšel, seže po drobni knjigi na mizi, lista po nji, najde, kar je iskal, nekaj trenutkov

tiho bere, nato pa se ozre v Marijo in ji naglo reče):

Poslušajte pozornost! (Bere): „Otrok, zakaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala. — In rekel jima je: Kaj sta me iskala? Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?“ (Molk.) Koliko je bil star, ko se je to zgodilo.

MARIJA: Dvanajst let. Namerilo se je, ko smo šli/vsi trije v Jeruzalem za velikonočni praznik.

DAVID: Ni morda otrok pozneje še kaj dodal v opravičilo ali obžalovanje... teh skoraj prezirljivih besed, ki vama jih je dejal, kot pričajo?

MARIJA: Ne. Obrnil se je spet k učениkom, sredi katerih je stal in ki so ga strmé poslušali.

DAVID: Ste docela prepričani, da so bili res tempeljski učениki in ne navadni romarji, ki za praznike prihajajo dežeje v mesto in se takoj vsaki stvari čudijo?

MARIJA: Bili so učitelji postave. Kako naj zamenjam duhovnika s kmetom!

DAVID: Pa potem, ko ste se vračali in ste bili sami z dečkom, kako je opravičil svoje ravnanje?

MARIJA: Nič ga ni opravičeval. Še poskušal ni. Sploh nisva govorila o tem, kar se je zgodilo.

DAVID: Čudno. Čudno res, predvsem od vas čudno. Razen, če ni bilo to morda vaša navada, da ste ga puščali samega.

MARIJA: Oh, ne!

DAVID: Kako potem? Se vam je zdelo to ravnanje vašega sina — takrat je bil še otrok — lépo spričo zaskrbljenih staršev, ki sta ga ure in ure vsa obupana iskala in ga slednjič našla, a v dokaj presenetljivih okoliščinah?

MARIJA (preprosto): Kaj hočeta! Pozabil je pač, docela pozabil na naju.

DAVID: (ji skuša prikazati njeno odgovornost): In vi nanj!

MARIJA: Jaz sem bila mirna. Misli-la sem, da je z Jožefom. Saj veste, kako je na teh romanjih: žene spredaj, možje zadaj. In tako sem bila prepričana, da je Jezus z Jožefom. A sem brž spoznala svojo zmoto, ko sem videla, da je Jožef mislil, da gre áček z meno-j...

DAVID (posmehljivo): Namesto tega pa je predaval v templju kot kak čudežen otrok in pozabil na vaju. Ste takrat že vedeli, da je bil Jezus izreden otrok?

MARIJA: Oh... res ni bil, kot drugi otroci.

DAVID: Zakaj pa ne?

MARIJA: Že v detinskih letih, ko se otroci še drže matere za krilo in je ni za trenutek ne izpuste, je ostajal sam, odmaknjen kje, mnogokaj je storil docela brez moje pomoči. Takrat sem vedela, da četudi še otrok, ima nekatere svoje misli, v katerih mene ni.

DAVID: Pa ni bila to morda samo vaša misel, nekaj, kar ste sami sebi dopovedovali? Vsaka mati vidi v srcu lastnega otroka kot nekšnega izvoljenca, kot nekšno čudežno bitje.

MARIJA: Ne, ne! Kako laže bi vse bilo, če bi bil Jezus, kot so bili drugi.

DAVID: Povejte mi zdaj, kako je bil s tovariši? Kaj je počel?

MARIJA: Igral se je.

DAVID: Pa se je rad igral?

MARIJA: Rad.

DAVID: Je bil pri igranju oblasten, nasilen? Je hotel biti prvi, zmagati za vsako ceno?

(se bo nadaljevalo)

Katoliška Cerkev je organizirano središče za širjenje ljubezni in miru med narodi ter njihovo blagostanje. Ni pa katoliška Cerkev nobena ustanova za časne in osebne zadeve. Služiti hoče vsem in vsakemu, vsej družini človeštva. Poslanstvo Cerkve je širiti evangelij in svetonočno naročilo. (Papež v nagovoru diplomatskemu zboru 25. 12. 1964.)

Katoličani moramo živeti dejansko krščansko življenje in se truditi, da bomo sledili naukom vere vedno in povsod. Vera mora nujno postati vodilo vsakdanjega življenja in udejstvovanja. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru delavcem 25. 12. 1964.)

Veliko zla je med človeštvom. Priče smo stalnih nemirov, nesloge, gverilskih vojn, medsebojnih nasprotovanj in groženj, ki tarejo mnoge narode. Temni oblaki se zbirajo skupaj povsod. Nemožnost je tolerirana tudi v javnem življenju, zločinstva in grozodejstva stalno naraščajo. Poleg tega tudi veliko ljudi trpi glad in pomanjkanje. (Pavel VI. v nagovoru kardinalom 26. 12. 1964.)

Obnovimo naše hrepenenje po Bogu! Obhajajmo božične praznike z obnovlje-

nim hrepenenjem po Bogu, zakaj večkrat se zgodi, da nas iskanje in prizadevanje za stvarne dobrine, odvrča od Boga. Zato nikoli ne pozabimo na Boga, stalno ga nosimo v srcih, ga iščimo in se od Njega nikoli ne oddaljimo. (Papež v nagovoru v splošni avdienci 23. 12. 1964.)

Sodebno človeštvo potrebuje več bratstva in ljubezni. Otresti se mora nacionalizma, rasizma in militarizma. Odpraviti se morajo družbene krivice in pomanjkanje. Vzrok tega stanja je v tem, ker človeštvo pozablja na Boga. Predmet prizadevanj sodobnega človeka so stvarne dobrine, in z obilico teh hoče nadomestiti Boga. Zaradi tega pojmovanja življenja se spreminja duševnost in mentaliteta ljudi. Duševnost, morala, vsa človeška aktivnost je vedno bolj revna, ker ne sloni na upanju in pomoči Boga Stvarnika. (Sv. oče istotam.)

Ob zaključku leta naredimo obračun svojega duševnega življenja. Odpustimo bližnjemu vse žalitve in prosimo, da se nam odpustijo tudi naše. Mislimo tudi na to, da čas gre naprej in s časom premine iz zemskega življenja tudi človek. To nas opominja, da smo poštni-

ki na zemlji, da je življenje časovno omejeno, da nas ni bilo, smo prišli na svet in se bomo poslovili od njega in vstopili v večnost, kjer je življenje, ki sledi naši smrti. Na to naše stanje moramo vedno misliti. (Pavel VI. v splošni avdijenci 30. 12. 1964.)

Ne navezujemo se na stvari ki preminejo, spomnimo se tistih, ki imajo trajno vrednost. Mislimo vedno na stvari, ki nam bodo služile v večnosti. Z njimi končajmo staro leto in začnimo novo. Zahvalimo se Bogu za neštivilne dobrote, ki smo jih prejeli in sklenimo, da bomo bolje uporabili čas, ki nam je za življenje še odmerjen. (Papež v nagovoru istotam.)

Človeka vredno stanovanje za delavce morajo imeti pred očmi vsi tisti, ki pripravljajo načrte za bodočo in boljše ureditev mest. Tudi država si mora prizadevati, da pridejo delavske družine do dostojnih stanovanj. (Sv. oče v nagovoru županu mesta Rima 30. 12. 1964.)

Verska svoboda je potrebna za vse in povsod. Versko prepričanje ne sme biti vzrok sovraštva in nesporazumov med ljudmi. Vera razlikuje ljudi, a jih nikdar ne vodi v medsebojno sovraštvo. Krščanstvo se ne bori proti človeku, dela za njegove koristi, bori se pa proti vsemu, kar škoduje človeku in ga ovira pri njegovem iskanju Boga. Človek ima pravico, da svoje versko prepričanje izpoveduje povsod, tudi javno. Zato se Cerkev bori proti tisti javni oblasti, ki versko svobodo ovira, ali se pa vmešava v najbolj intimne in verske odnose človeka do svojega Boga. Nobenemu se ne sme vsiliti nobene vere, če je ne sprejme prostovoljno, prav ta-

ko nihče ne sme biti preganjan zaradi verskega prepričanja. (Sv. oče v božični poslanici 22. 12. 1964.)

Vsi, ki so odgovorni za občo blaginjo se naj združijo v svojih konstruktivnih prizadevanjih, naj pokažejo dejansko solidarnost, poiščejo sodobna in učinkovita srešstva, programe ter ostalo potrebno, da se odpomore velikim potrebam revnih, ki jih je toliko na svetu. Revni, ki potrebujejo in pričakujejo pomoči, v svojih pričakovanjih ne smejo biti razočarani. (Papež istotam.)

Želimo objeti ločene brate in jih voditi k edinosti v Kristusu. Svetu hočemo poslati krščansko in iskreno vabilo prijateljstva z željo po odrešenju vsega človeštva. Ta ideja in želja odgovarja dejanskim potrebam duš, Cerkve in vse človeške družbe. Zato prosimo Marijo, da nam pomaga, da bo naša vera v Kristusa bolj iskrena in živa, da se nam približajo ločeni bratje in da bi imel svet evangelij za izhodiščno točko vseh prizadevanj v iskanju napredka in blagostanja. (Sv. oče v nagovoru 6. 1. 1965.)

Vedno bolj goreče moramo moliti za mir, ki je ogrožen v različnih deželah sveta. Mislimo na dežele, kjer se ravno v teh dneh vršijo krvave borbe. Mislimo na misijonarje, ki so v teh borbah padli kot nedolžne žrtve. To Nas je zelo prizadelo kot tudi ves civilizirani svet. Te misijonske žrtve so novi pričevalci Kristusovi in Njegova slava. V teh težkih časih se zatekajmo k Odrešeniku v vseh potrebah in prosimo Marijo, da nam bo priprošnjica. (Pavel VI. v nagovoru 3. 1. 1965.)

Svetovne novice

Nabirka za lačne. Švicarski katoličani se vestno pripravljajo na nabirko za lačne in potrebne v svetu, ki bo letos v postnem času. Za to skrbi posebna ustanova, katere člani so že decembra lanskega leta zborovali v Lucernu. Namen te zbirke ni samo zbirati denar, ampak pripravljati vernike na resnično krščansko življenje, katerega cilj je tudi dobrotelost. V ta namen deluje posebna bogoslovna komisija, ki pripravlja potrebne osnutke za pridige, za krščanski nauk, za društvene sestanke in skupne pobožnosti. Vsebina lanskih razgovorov in vzgojnih pobud je bil krst, letos pa bo birma.

Šola za obrtnike v Bombay. Krščanska delavska mladina, žosisti, gradi v Bombayu poklicno šolo za obrtnike. Zgradnjo financira nemška ustanova Misereor ob sodelovanju bonnske vlade s fondi za pomoč deželam v razvoju. Vodstvo zavoda bo prevzelo šest indijskih obrtnikov, ki se te mesece izpopolnjujejo v različnih nemških podjetjih.

Kongres za laični apostolat. Tretji

svetovni kongres za laični apostolat bo verjetno leta 1966. Tako je izjavil predsednik vodstvenega sveta za mednarodne kongrese za laični apostolat prof. Silvio Golzio. Geslo kongresa bo: „Da bi bili vsi eno... da bo svet veroval“. Glavno geslo bodo razdelili na tri točke: na notranjo obnovo Cerkve, zblizanje med vsemi kristjani in uspešna navzočnost Cerkve v modernem svetu.

Vrata pri milanski stolnici. Milanska stolnica je šele sedaj dobila peta vrata. Milanski nadškof Colombo jih je blagoslovil na praznik svetih Treh kraljev. Vrata so iz bron in tehtajo 8 tisoč kg. V vrata je vklesanih dvanajst prizorov iz zgodovine milanske stolnice. Umetniška vrata so delo italijanskega kiparja Minguzzija.

Najmodernejša tiskarna v Italiji. Priljubljena italijanska revija „Famiglia Cristiana“ gradi v Albi v Piemontu eno najmodernejših in največjih zgradb za svoj sedež. Imela bo tri nadstropja, od teh eno pod zemljo za stroje. Strojna dvorana bo dolga 90 m, široka pa 56. Založništvo „Famiglia Cristiana“ je skle-

nilo pogodbo z italijansko železniško upravo, ki bo dnevno pošiljala tri železniške vozove prav v tiskarno za takojšnjo odpošiljatev tiskovin. Železniške tračnice bodo napeljali v tiskarske spodnje prostore. Revija bo iz nove tiskarne izšla v povečani obliki in nakladi z barvnimi slikami.

Šolstvo v Argentini v l. 1964. Po uradnih državnih podatkih je bilo stanje šolstva v Argentini leta 1964 sledeče:

	ustanove	učenci	uč. moči
Državne šole	21.695	3.578.514	223.093
Zasebne šole	5.951	898.723	60.070
Skupaj	27.646	4.477.237	283.163

„Tobijevo gibanje“. V Zaragozi (Španija) je neki duhovnik z uspehom začel „Tobijevo gibanje“. Družba ima namen pokopavati tiste, ki umrjejo brez domačih, brez denarja in brez prijateljev ali znancev. V enem letu delovanja so pokopali 17 mrličev, zapuščenih, nepoznanih, ki res niso imeli nikogar, da bi jim oskrbel spodoben pogreb. Ti pogrebi so stali približno 20.000 peset. Noben član ne sme pričakovati niti najmanjšega dobička, ampak samo računati le najnujnejše stroške (krsta, prevoz).

100-letnica buenosaireške nadškofije. Letos 5. marca bo preteklo sto let odkar je bila škofija Buenos Aires povzajgnjena v nadškofijo in imenovana za sedež primasa republike. Do l. 1865 je bilo v vsej Argentini samo pet škofij: Córdoba, Buenos Aires, Salta, San Juan in Paraná. Vse te so bile naravnost odvisne od nadškofije Charcas v Boliviji. Za proslavljanje tega jubileja je bil ustanovljen poseben odbor, katerega predseduje msgr. J. Carlos Carreras, škof za izseljence.

150 misijonarjev namenjenih v Afriko. Sveti oče Pavel VI. je 18. decembra lanskega leta sprejel v posebni avdijenci 150 misijonarjev, ki so odhajali v Afriko. Ob slovesu jim je zagotavljal, da se tudi papež veseli vsakega njihovega uspeha, zmage, spreobrnjenja.

Novomašniki v zavodu za širjenje vere. 19. decembra lanskega leta je kard. Agagianian, prefekt Sv. kongregacije za širjenje vere, posvetil v duhovnike 58 gojencev zavoda za širjenje vere v zavodski kapeli. Novomašniki so iz 28 različnih držav.

Najpopolnejša mariološka knjižnica na svetu. Msgr. K. Alter, nadškof v Cincinnati, je 24. januarja t. l. otvoril novo marijansko knjižnico na univerzi v Daytonu, v severnoameriški državi Ohio. Knjižnica je bila ustanovljena leta 1943 in sodijo, da je najpopolnejša zbirka del o Mariji. V knjižnici je približno 80.000 marijanskih knjig in revij.

Prebivalstvo na svetu. Severnoameriški študijski urad za prebivalstvo v letnem poročilu ugotavlja, da svetovno prebivalstvo narašča 65 milijonov na leto. To je najbolj kazno v Južni Ameriki.

Po zadnjem pregledu je stanje naslednje:

Kitajska	700.000.000
Indija	470.000.000
Zveza sovjet. soc. republik	230.000.000
Združene države Amerike	193.000.000
Indonezija	102.000.000
Pakistan	101.000.000
Japonska	97.000.000
Braziliija	80.000.000

Južna Amerika, ki ima sedaj 200 milijonov prebivalcev, jih bo imela leta 1980 približno 374 milijonov.

Slovenci po svetu

Božičnica v goriški stolnici. Bila je zadnje nedeljo, 27. decembra lanskega leta. Pobudo za božičnico je dal pok. prof. M. Filej. Uvodne besede je spregovoril stolni vikar dr. Kazimir Humar. Na koru so se zbrali goriški pevski zbori: „Lojze Bratužič“, zbor Marijine družbe ter cerkvena pevska zbor iz Podgore in števerjana. Petje je vodil travniški kaplan g. Jericijo, na orgljah pa je pesmi spremljala prof. L. Bratuževa. Pesmi je povezoval nabrežinski g. župnik Srečko Prejc. Po koncertu so bile pete litanije Matere božje, zahvalna pesem in blagoslov.

Msgr. Oskar Pahor — umrl. 22. novembra lanskega leta je nenadoma preminul na svojem stanovanju v Mirnu, od kapi zadet, upokojeni župnik in dekan msgr. Oskar Pahor. Teden poprej je škof dr. Janez Jenko sporočil iz Rima, da mu je v priznanje za zasluge izposloval od sv. očeta imenovanje za tajnega papeškega komornika.

Rodil se je msgr. Pahor dne 10. avgusta 1866 v Kojškem. L. 1907 je stopil v goriško bogoslovje. Nadškof Sedej ga je posvetil v duhovnika 26. julija l. 1911.

Kot novomašnik je odšel v Trst. Škof Andrej Karlin ga je sept. 1911 imenoval za kanclerja pri škofijskem ordinariatu in za svojega hišnega kaplana. Tri leta kasneje mu je poveril mesto tajnika. Po prvi svetovni vojni sta

se oba s škofom umaknila iz Trsta v Ljubljano.

Škof Anton B. Jeglič je g. Pahorja inkardinal v ljubljansko škofijo in ga imenoval, aprila 1920, za prvega tajnika ljubljanskega škofijskega ordinariata. Toda vleklo ga je nazaj na Primorsko. Nadškof Sedej mu je avgusta 1922 poveril upravo šempetra in dve leti pozneje mu je izročil župnijo Miren.

Kot prva tako je tudi druga svetovna vojna Miren strahovito prizadela: velik del vasi so l. 1943 Nemci požgali, uničeno je bilo svetišče in romarska hiša na Gradu. Po vojni je postavljali temelje za novo življenje.

Za dekana ga je imenoval nadškof Margotti. L. 1961 je obhajal zlato mašo. Lansko leto se je umaknil v pokoj. Pri pogrebu je bilo nad 80 duhovnikov. Pokopali so ga na novem pokopališču v senci romarskega svetišča žalostne Matere božje na Mirenskem gradu.

Slovenski izseljenski duhovniki v Zahodni Evropi: v Angliji deluje g. Ignacij Kunstelj; v Belgiji sta gg. Vinko Žakelj in Kazimir Gaberc; v Franciji so gg. Ignacij Čretnik, Ciril Lavrič, Stanislav Kavalari, Anton Dejak, msgr. Stanislav Grims in p. Jakob Vučina. V Nemčiji delujejo: dr. Janez Zdešar, g. Franc šuškar, dr. Franček Prijatelj, dr. Franc Felc, g. Ciril Turk in g. Ivan Ifko. Na Nizozemskem skrbi za rojake g. Vinko Žakelj, na švedskem pa deluje g. Jože Flis.

Med nami v Argentini

Nova maša č. g. Franca Urbanija. Na praznik Brezmadežne je bil posvečen v duhovnika č. g. Franc Urbanija, bogoslovec našega semenišča v Adrogué.

G. novomašnik je doma iz moravške župnije na Gorenjskem. Osnovno šolo je obiskoval v begunskih taboriščih na Koroškem in v Argentini. V srednji šoli je bil gojenec Rožmanovega zavoda v Adrogué. Tu je tudi vstopil v bogoslovje.

Novo mašo je zapel v Slovenski vasi, kjer žive njegova mama, bratje in sestre, oče pa je pred leti umrl. Pred okrašenjo cerkvi je g. novomašnika po-

Č. g. Franc Urbanija, novomašnik

zdravila in mu izročila križ njegova najmlajša sestra Slavka. Mama ga je po stari slovenski navadi prekrizala. Na koru je ubrano pel domači pevski zbor pod vodstvom g. Meleta. Pri maši so stregli: č. g. direktor Anton Orehar kot „presbiter asistens“, č. g. Valentin Vrečar CM kot diakon in č. g. France Barle, sal., kot subdiakon. Novomašni govornik je bil č. g. vikar Janez Petek CM, stric g. novomašnika.

Med novomašnim kosilom so g. novomašniku čestitali: vikar g. Janez Petek CM, g. direktor Anton Orehar, g. dr. Filip Žakelj, msgr. Janez Hladnik, g. Ignacij Lavrič, bivši moravški župan, župnik g. Štefan Novak, g. Franc Markež, novomašnikov sošolec, g. Ignacij Glinšek, tajnik društva Slovenska vas. G. Bergant pa je prebral dve pismi, ki sta prijadrali iz Moravč.

Ob koncu pa se je g. novomašnik vsem lepo zahvalil.

Č. g. Anton Smolič — umrl

V sredo, 10. februarja 1965, je ob eni ponoči nenadoma umrl v Mar del Plati č. g. Anton Smolič, oolniški kaplan v Buenos Airesu.

Rajni gospod je bil doma z Dolenjskega. Rojen je bil 1. marca 1905 v župniji Mirna peč. Gimnazijo je obiskoval v Novem mestu, bogoslovje pa je dovršil v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen 3. julija 1932. Bil je kaplan v Podzemlju, Poljanah nad Škofjo Loko, Igu pri Ljubljani in v Polhovem gradu. Bergunska leta je preživel na Koroškem.

Č. g. Anton Smolič

V Buenos Airesu je bil dvanajst let kaplan bolnišnice Zubizarreta.

Srebrno mašo je zapel 14. julija 1957 v Slovenski kapeli v Buenos Airesu.

Pogreb rajnega g. Smoliča je bil v četrtek, 11. februarja. Najprej je bila v Slovenski dvorani, kjer je ležalo truplo, črna sv. maša z „Reši me“, nato pa se je razvil pogrebni sprevod na pokopališče Flores.

Sv. mašo je daroval č. g. direktor Anton Orehar. „Reši me“ pa so poleg njega peli še gg. Gregor Mali, Boris Koman, Janko Mernik, Leopold Povše, Matija Borštnar in Jurij Rode. Navzočih pa je bilo še več duhovnikov in veliko ljudi.

Ob odprtem grobu se je od rajnega gospoda poslovil g. direktor Anton Orehar. V govoru je omenil značilne lastnosti pokojnega, zlasti veliko dobroto, ki smo je bili vsi deležni.

Naj počiva v miru!

XIV. misijonska veletombola. V nedeljo, 10. januarja je bila na vrtu Ate-
neo Don Bosco v Ramos Mejía tradicionalna misijonska veletombola.

Njen cilj je bil: zbrati finančna sredstva za vse slovenske misijonarje in v rojaskih poživiti misijonsko zavest.

Udeležba je bila prav lepa. Prireditelj je imela dva dela: 1. prikaz živih misijonskih slik in 2. veletombola.

Žive misijonske slike so uspešno uspele. Pri uprizoritvi teh so sodelovali otroci šolskih tečajev iz Buenos Airesa, Carapachaya, Morona, Ramos Mejía, San Justa, San Martina in iz Slovenske vasi. Režijo je vodil g. Frido Beznik.

Veletombola je bila tudi letos bogata. Vseh dobitkov je bilo 350 (200 kvatern, 100 činkvinov in 50 tombol). Glavno tombolo je zadel g. Miha Peternej iz Lujana.

Večer slovenskih božičnih pesmi. Bil je v soboto, 9. januarja v Slovenski hiši. Pripravil ga je Slovenski pevski zbor „Gallus“.

Dvorana je bila za večer božičnih pesmi izredno lepo pripravljena. Na levi strani je bilo postavljeno veliko božično drevo. Oder je bil zastrt. V sredini je bila okenska slika z rojstvom božjega Deteta. Na desni strani pa je bil postavljen oder za Gallusove pevke in pevce.

Ko so začeli Gallusovi pevci in pevke pod vodstvom dirigenta dr. Julija Savellija prihajati na oder, so zažarele raznobarvne žarnice na božičnem drevesu in iz ozadja se je razsvetlila okenska slika z rojstvom božjega Deteta.

Predsednik zbora g. Miha Gaser je zbranemu občinstvu — udeležba je bila prav lepa — pojasnil pripravo večera

božičnih pesmi. Ovensko sliko je zamislil in izdelal g. Jure Vombergar. Besedilo za povezavo posameznih točk je napisal dr. Jože Krivec. Napisano besedilo pa je recitiral g. Franci Holozan. Solo točke so peli: ga. Marija Marinčkova, gdč. Roza Golobova, gdč. Barbka Mačkova, gg. Ivan Rode, Matjaž Maček in Jože Malovrh. Na harmoniju je spremljala ga. Anka Savelli-Gaserjeva.

Večer božičnih pesmi je izredno dobro uspel.

Prireditev „Duhovnega življenja“. V nedeljo, 7. februarja je bila vsakoletna družabna prireditev naše revije „Duhovno življenje“.

Vse je kazalo, da bo ena izmed najlepših v 32-letnem izhajanju „Duhovnega življenja“. Že dopoldne se je zbralo precej rojakov k sv. maši, ki je bila na prostem na kraju prireditve, na Slovenski pristavi. Sv. mašo je daroval č. g. direktor Anton Orehar. V pridigi je zlasti spomnil na važnost verskega tiska. Popoldne se je prireditev nadaljevala do pete ure. Okrog te ure pa se je vtila silna ploha. Kaj ploha. Nastalo je pravo neurje. Prireditev je bila zato praktično zaključena. Če Bog da pa bomo imeli v zimskih mesecih kulturno-družabno prireditev „Duhovnega življenja“ v Slovenski dvorani.

Kljub temu smo izvedli nagradno žrebanje vseh tistih naročnikov, ki so poravnali vso naročnino. Izžrebani so bili:

1. Cukjati Ivan, Tablada; 2. Rev. Franc Reberščak, Luján; 3. Osojnik Maks, San Justo; 4. Magister Albin st., Ramos Mejía; 5. Bradač Janko, San Martín de los Andes; 6. Sušnik Jakob, Slov. vas; 7. Rant Mirjam, Morón; 8. Rant

Franc, Morón; 9. Martinčič Ferdo, Lomas del Mirador; 10. Gregorin Martina, San Justo.

Počitnice. Meseca januar in februar sta v Argentini meseca počitnic. Številni rojaki so se iz Buenos Airesa odpravili v počitniške kraje. Največ jih je seveda bilo v Córdoba, kjer je uredil lep počitniški dom č. g. dr. Rudolf Hanželič. Sem so pohiteli tudi naši šolski otroci, okrog 45 po številu, pod vodstvom ge. Olge Omahna, gdč. Jožice Lavrič, gdč. Marice Urbanija, gdč. Mele in g. Naceta Grohar.

Nadškof Buteler med Slovenci. Mendoški nadškof dr. Buteler, velik prijatelj Slovencev, je v nedeljo, 13. decembra zopet prihitel med mendoške Slovence. Ob tej priložnosti je tamkajšnjim otrokom podelil zakrament sv. birme.

ŠKOF DOKTOR JANEZ JENKO —

IZSELJENCEM

Slovenski izseljenci „naj ne bodo malo dušni, da kot član majhnega naroda številčno ne pomenijo veliko ali skoraj nič. Naj pomislijo na Irce, ki so tudi majhen narod, pa koliko so dali Cerkvi in človeštvu odličnih misijonarjev in sploh dobrotnikov človeštva, ker so se stalno držali Boga in Marije in nikoli na domovino niso pozabili. Naj tudi slovenski izseljenci ohranijo neomajno zvestobo Bogu in Mariji in obenem slovenskemu jeziku in domovini. In bratovsko naj se med seboj ljubijo in drug drugega podpirajo.“

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutolo 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak
6019 Glass Ave.
Cleveland, Ohio, U. S. A.
Slovenska pisarna
Baragov dom
6304 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio, U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljate
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
850 pesov.

za ZDA in Kanado

5 dolarjev:

za Avstrijo 95 šillingov

za Italijo 2.000 lir;

drugod

protivrednost dolarja.

Narodni jezik v liturgiji	129
Tretje zasedanje II. vatikanskega zbora glasnik občestvenosti v socialni ljubezni	133
Janez Ev. Krek — Slovenski šokfje o koncilu	137
Kaj je liturgija?	140
Slomšek poznan na koncilu	142
Hiša brezboštva v Rusiji	144
Sveta Marija — Mati božja	151
Iz dnevnika Janeza XXIII.	146
Drug drugemu služite z ljubeznijo	153
Za mlade ljudi	157
Babilonski stolp	161
Klic človeka k Bogu	164
Podrti viharnik	166
V Evropo in nazaj	170
podoba nebeške liturgije	172
Zemsko bogoslužje —	176
Glas iz Rima	184
Proces proti Jezusu	180
Svetovne novice	186
Slovenci po svetu	188
Med nami v Argentini	189
Škof dr. Jenko — izseljencem	191

LETO XXXII.

Štev. 3

MAREC 1965

PROSIMO PORAVNAJTE
NAROČNINO!

Nakazila na naslov:
Rev. Antonio Orehar
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires, Argentina

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton
Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij
Starc. — Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón
Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

Trenta — blizu izvira Soča

Ovitek: arh. Marijan Eiletz

